

fuzinar

Leto XXIV

Ravne na Koroškem, 15. januarja 1987

Št. 1



Nagrada AVNOJA



RO ŽELEZARNA RAVNE

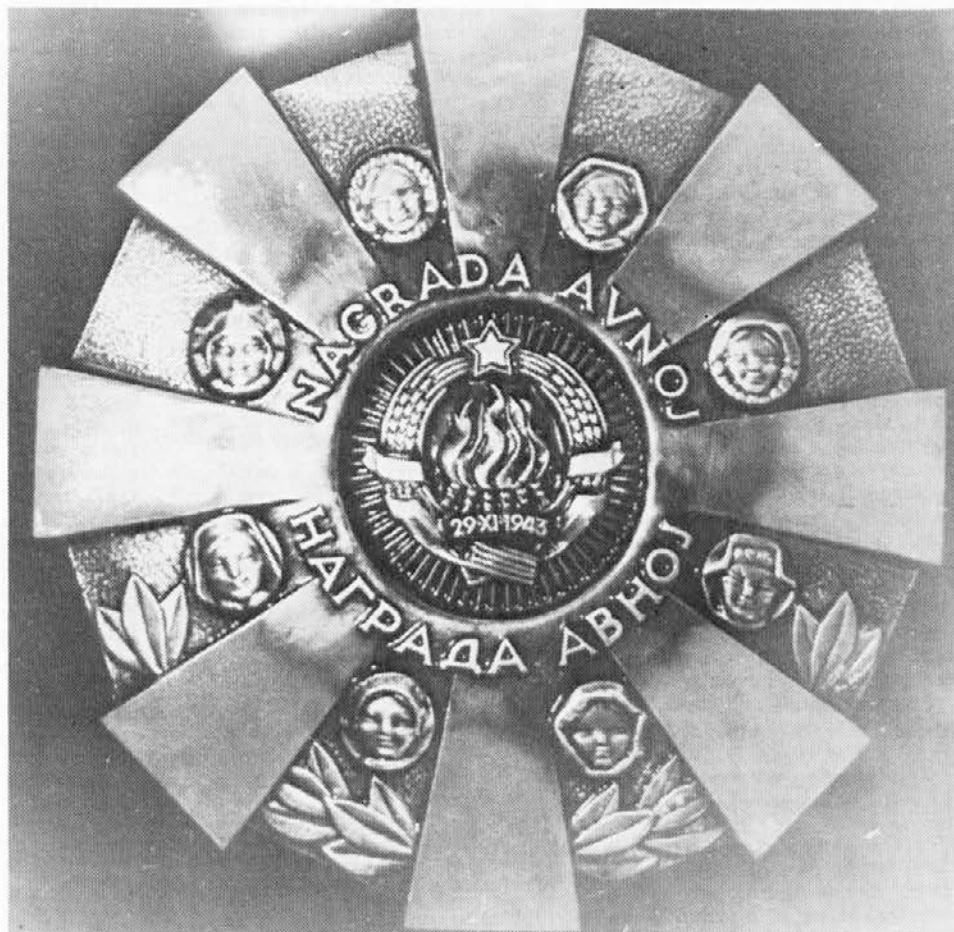
RAVNE NA KOROŠKEM

Svim radnim ljudima vašeg kolektiva upućujem iskrene čestitke povodom dodjeljivanja Nagrade Avnoja - najvišeg jugoslovenskog priznanja u oblasti stvaralaštva.

Uvjerem sam da će ovo društveno priznanje vašem kolektivu biti nov podsticaj za još veća dostignuća u oblasti proizvodnje i razvijanja socijalističkih samoupravnih odnosa.

Branković

Čestitka predsednika ZIS Branka Mikulića



Predstavniki Železarne Ravne so 16. decembra 1986 v Beogradu sprejeli nagrado Avnoja za leto 1986. Na diplomi št. 332 piše v slovenščini:

»Odbor za nagrado Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije je na svoji seji dne 20. XI. 1986 podelil delovni organizaciji Železarna Ravne, Ravne na Koroškem, NAGRADO Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije kot posebno družbeno priznanje za ustvarjalnost in delo, ki ima splošen pomen za razvoj Socialistične federativne republike Jugoslavije na področju črne metalurgije in izdaja o tem tole diplomo. — V Beogradu 29. XI. 1986.«

To je najvišje priznanje, ki smo ga prejeli doslej. Zanj so nam čestitali prijatelji iz vse države, od visokih državnikov in politikov do cicibanov z Raven.

Ta nagrada nas je nenadoma dvignila med vodilne, najboljše delovne organizacije v Jugoslaviji in usmerila na nas pozornost vse javnosti. Naši prihodnji uspehi bodo zato nekaj samo po sebi razumljivega, morebitni spodrsliji pa bi tehtali dvojno. Toda ne, kdor je dobil takšno priznanje, sploh ne more biti kaj drugega kot dober.

Zato smo ponosni, da je bilo naše delo tako visoko ocenjeno, zavedamo pa se tudi, da je nagrada velika obveznost za naprej.

Naše delo v novembru

Novembrski plan skupne proizvodnje smo dosegli 94,1 odst., v kumulativni 95,9 odst. Odprema je bila presežena za 2,9 odst., v kumulativni 3,6 odst., prav tako fakturirana realizacija za 26,7 odst., v kumulativni 4,3 odst. Nismo pa dosegli predvidenega plana izvoza. Pri dolarjih smo zaostali za 10,9 odst., v kumulativni 23,1 odst., pri dinarjih pa 3,3 odst., v kumulativni 30,8 odst. Na domačem trgu smo vrednostni plan presegle za 35,2 odst., v kumulativni 14,3 odst.

SKUPNA PROIZVODNJA

Operativni plan so v Jeklarni presegli kljub redukciji el. energije in okvari žerjave, za dvanajstino letnega plana pa so zaostali 2,7 odst. Na pečeh v stari jeklarni se je poboljšal izplen. Poraba elektrod in el. energije sta bili višji kot v preteklem mesecu. Prav tako je previsok izmeček za pretopitev. Oskrbljenost z materiali je bila zadovoljiva, velike probleme pa povzroča pomešanost legiranih in nelegiranih odpadkov.

V Jeklolarjni so dosegli plan skupne proizvodnje litine 88,0 odst., v kumulativni 87,9 odst. Avtomatska formarska linija dosega načrtovano povprečno dnevno kapaciteto, lahko pa bi dosegla precej več, če bi bilo več tekočega jekla. Zato je nujna pospešitev del na VF pečeh za večjo proizvodnjo tekočega jekla v Jeklarni, saj gre za skoraj dveletno zamudo. Čimprej je treba dokončati investicijsko izgradnjo in rešiti tiste prodajne cene, kjer ne pokrivajo niti materialnih stroškov.

Tudi v Valjarni planov niso dosegli, zaostanek 7,2 odst. Pri gredicah je bil plan presežen za 3,1 odst., proizvodnja profilov pa je zaostala za 21,3 odst., srednji profili 20,8 odst. in lahki profili 27,2 odst.

Za planom so v Kovačnici zaostali 1,5 odst. Vzrok je nekaj manjših okvar na manipulatorju 1800 t stiskalnice ter okvara sklopke na kovaškem stroju. Skupne zaloge so glede na oktober porasle; povečal se je tudi izmeček, ki pa je še vedno v mejah normale. Dostava ingotov iz Jeklarne je bila zadovoljiva.

Za planom so v Jeklovleku zaostali 42,5 odst., pri vlečenem jeklu 28,1 odst., luščenem jeklu 61,6 odst., brušenem jeklu 44,8 odst., in vlečeni žici 6,8 odst. Vzroki so okvara luščilnega stroja, pomanjkanje vložka

za vlečeno jeklo in drobne dimenzije brušenega jekla.

Od mehansko predelovalnih tozdov so plan presegle Pnevmatični stroji 16,2 odst., TRO 9,8 odst., Kovinarstvo 8,9 odst. in Monter 64,4 odst. Za planom pa so zaostali Orodjarna 14,1 odst., Stroji in deli 36,5 odst., Ind. noži 42,6 odst., proizvodnja nožev in brzoreznega orodja je bila presežena za 8,9 odst., Vzmetarna 27,0 odst., Armature 45,3 odst. in Bratstvo pri proizvodnji pil 29,1 odst.

V nekaterih tozdih primanjkuje naročil, v Orodjarni za orodne plošče, v Strojih in delih za litino in odkovke, za TRO v oddelku krožnih žag. Armature poleg slabe zasedenosti kapacitet pesti še neosvojen program za SZ. V nekaterih tozdih pa občasno primanjkuje vložka in drugih pomožnih materialov.

NABAVA

Pri nabavi starega železa še vedno narašča pritisk domačih dobaviteljev, ki ne spoštujejo dinamike dobav, kvaliteta pa je zadovoljiva. Na boljšo pripravo vložka vpliva tudi zagon 800-tonskih škarij na terminalu v Mariboru.

Tudi v novembru so porasle cene nekaterih materialov, povečujejo pa se tudi stroški prevoza.

Dobave pomožnega materiala so bile zadovoljive. Težave smo imeli pri zakovicah zaradi neustrezne kvalitete, ter pri pušah in ležajih zaradi neizpolnjevanja pogodbenih obveznosti. Pri kooperantih kasnijo dobave zvarjencev za stiskalnice in litine. Motnje so bile tudi pri oskrbi razne-

ga specialnega rezilnega orodja, kjer so najkrajši dobavni roki 6 mesecev in več.

PRODAJA NA DOMAČEM TRGU

Količinska prodaja na domačem trgu je bila dosežena 113,0 odst., v kumulativni 115,4 odst., vrednostna pa 135,2 odst., v kumulativni 114,3 odst. Za količinskim planom so zaostali tozdi: Jeklolarjna 1,8 odst., Jeklovlek 29,5 odst., Orodjarna 14,4 odst., Stroji in deli 28,8 odst., Industrijski noži 40,3 odst., Vzmetarna 30,0 odst., Armature 43,0 odst. in Bratstvo pri proizvodnji pil za 29,0 odst. Plan pa so presegli: Valjarna 21,4 odst., Kovačnica 36,9 odst., TSD 32,7 odst., Pnev. stroji 10,2 odst., TRO 25,9 odst., Kovinarstvo 21,4 odst. in Monter 19,8 odst.

Vrednostni plan pa je bil presežen v Jeklolarjni 30,2 odst., Valjarni 43,1 odst., Kovačnici 66,9 odst., TSD 41,2 odst., Orodjarni 12,4 odst., Strojih in delih 34,9 odst., Ind. nožih 1,9 odst., Pnev. strojih 48,9 odst., Vzmetarni 13,0 odst., TRO 39,4 odst., Kovinarstvu 66,4 odst., Bratstvu 13,1 odst. in Monterju 51,2 odst. Za planom pa sta zaostala Jeklovlek 2,1 odst. in Armature 26,2 odst.

UVOZ

V novembru je bil fizični obseg uvoza precej velik, saj smo realizirali ostanek uvoza elektrod STEEG — okoli 200 t, naročilo ognjevdržnega materiala RADEX — okoli 150 t, stekla pa je tudi dobava livarskih peskov prek financiranja Astre.

LB nam je novembra sicer odobrila za 990.000 \$ plačilne kvote, vendar pa je bilo od tega realizirano samo za 166.000 \$ odzivov in 417.000 \$ kreditne linije, s čimer se problem neplačanih — oziroma nepravočasno plačanih uvoznih materialov še pove-

čuje. Nekatere tuje firme so še prekinile nadaljnje dobave, dokler ne dobe plačila za že dobavljen material. V začetku novembra smo končno pokrili dolgo trajajoči in visoki negativni saldo na kooperacijo S + B. Do konca leta bomo tu planirali za okoli 1,4 mio DM naročil (predvsem elektrode in ferolegure), tako da bomo ob koncu leta imeli nekaj najnujnejših zalog. Ostale kooperacije (SCHMIDT, INTECO, LEUCO) so v minusu in do konca leta tu ni bilo več uvoza.

Prejeli pa smo v novembru dovoljenje za novo kooperacijo — IKS — KLINGENBERG, kjer bo možno uvažati vse vrste orodja, vendar operativno šele v letu 1987.

IZVOZ

V novembru smo izvozili na konvertibilno tržišče za 3,0 odst. več izdelkov, kot smo načrtovali v operativnim planom. Kot v minulih mesecih se tudi tokrat struktura izvoza na konvertibilni trg ni spremenila. Največ so izvozili metalurško predelovalni tozdi. Ze sama Valjarna je v skupnem izvozu udeležena z okoli 50 odst., sicer pa je bil delež ostalih tozdov v konvertibilnem izvozu naslednji: Jeklolarjna 7 odst., Kovačnica 7 odst., Jeklovlek 6 odst., TSD 4 odst., Stroji in deli 2 odst., Pnev. stroji 3 odst., Vzmetarna 3 odst., TRO 5 odst., Armature 4,6 odst., Kovinarstvo 0,2 odst., Monter 2,8 odst. in DS za gospodarjenje 0,4 odst.

Izvoz mehansko obdelovalnih tozdov je bil usmerjen pretežno na klinirsko področje, kamor so največ izvozili Stroji in deli, Ind. noži in Monter. V novembru smo nadaljevali z zaključevanjem pogodb za leto 1987. Zaradi splošne krize v jeklarstvu in zasičenosti inozemskega trga z jeklom je letos bistveno manj naročil za I. in II. kvartal '87 kot v istem obdobju lanskega leta.

ODSTOTEK DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

TOZD	Skupna proizvodnja ton		Odprema ton		Fakturirana realizacija din		Izvoz \$		Izvoz din		Domači trg din	
	novem.	zbir	novem.	zbir	novem.	zbir	novem.	zbir	novem.	zbir	novem.	zbir
Jeklarna	97,3	98,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jeklolarjna	88,0	87,9	92,1	91,6	128,6	95,1	103,3	190,1	115,3	142,0	130,2	89,6
Valjarna	92,8	95,0	110,3	111,0	141,2	121,1	118,8	111,1	133,4	98,7	143,1	126,7
Kovačnica	98,5	101,2	109,2	104,8	152,9	114,3	55,7	85,9	57,6	72,3	166,9	120,5
Jeklovlek	57,5	73,7	57,0	74,8	91,1	89,8	49,3	50,6	52,3	45,2	97,9	97,6
Težki strojni deli	98,4	91,5	76,4	86,7	76,2	61,1	11,1	17,7	14,8	18,6	141,2	106,1
Orodjarna	85,9	103,5	84,5	115,7	109,4	139,3	—	100,3	—	80,7	112,4	140,9
Stroji in deli	63,5	83,7	73,8	85,0	120,8	103,0	86,4	74,6	89,8	67,6	134,9	119,1
— Noži, brzorezno orodje	108,9	83,1	104,1	80,7	142,9	95,7	244,3	94,1	232,5	84,7	101,4	100,9
— Gredice	—	63,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Industrijski noži	75,4	73,9	116,8	89,5	148,0	98,3	257,4	101,9	248,2	91,0	101,9	101,7
Pnevmatični stroji	116,2	108,0	112,2	107,7	156,4	116,9	417,9	271,2	417,2	242,9	148,9	113,3
Vzmetarna	73,0	84,7	74,1	85,3	124,3	106,6	182,6	84,4	393,0	156,9	113,0	104,5
TRO	109,8	103,8	118,6	98,9	135,0	102,3	109,7	76,9	116,0	67,5	139,4	110,5
Kovinarstvo	108,9	101,7	121,1	112,4	163,7	116,6	108,7	124,8	89,2	109,8	166,4	116,8
Armature	54,7	69,8	37,7	67,4	50,7	61,9	33,2	57,2	34,8	50,8	73,8	78,2
Bratstvo — pile »t«	70,9	74,1	71,0	79,3	113,1	161,9	—	—	—	—	113,1	161,9
Monter	164,4	113,2	117,3	121,2	206,7	136,2	528,4	112,9	486,3	99,2	151,2	143,6
Kalilnica	—	—	—	—	138,9	184,3	—	—	—	—	138,9	184,3
Storitve drugih TOZD, DS	—	—	—	—	76,2	80,1	—	—	—	—	73,6	79,5
Delovna organizacija	94,1	95,9	102,9	103,6	126,7	104,3	89,1	76,9	96,7	69,2	135,2	114,3

IZKORISTEK DELOVNEGA ČASA

V novembru znaša izkoristek delovnega časa 77,58 odst., odsotnosti 22,42. Odsotnosti so bile razdeljene takole:

— letni dopust	5,03 %
— izredni plačani dopust	0,50 %
— službena potovanja	0,36 %
— prazniki	8,26 %
— bolezni	6,98 %
— druge plačane odsotnosti	1,16 %
— neplačane odsotnosti	0,13 %
— ure v podaljšanem času	2,23 %

NAŠ POGOVOR

Branko Kaker – novi predsednik konference sindikata Železarne Ravne

»Naši delavci so vas izbrali za novega predsednika konference sindikata. Ker pa vas vsi le ne poznajo, vas prosim, da se na kratko predstavite.«

»Rodil sem se pred 30 leti v Črni. Po končani šoli za strojnega ključavničarja sem se zaposlil v Železarni Ravne. To je bilo leta 1974. Zaposlil sem se v tozdu Industrijski noži, kjer sem delal do danes.«

»Tako odgovorne funkcije nikomur ne zaupajo, če se ni že prej potrdil z delom na družbenopolitičnem področju. Kaj vas je navdušilo za delo v DPO, katere funkcije ste že opravljali in katere zdaj?«

»Ne vem, če je izraz 'navdušiti' dober. Delo v DPO ni posledica navdušenja, ampak samo čut odgovornosti, da moraš tudi poleg dela na delovnem mestu aktivno sodelovati na samoupravnem področju. To zahteva, da poleg svojega rednega dela opravljaš še razne zadolžitve. Za to žrtvuješ veliko svojega prostega časa.«

Do sedaj sem opravljal razne funkcije v raznih samoupravnih komisijah v tozdu in bil delegat centralnega delavskega sveta železarne. Na družbenopolitičnem področju pa sem bil član predsedstva občinskega komiteja ZK, sekretar aktiva neposrednih proizvajalcev, namestnik predsednika konference sindikata železarne, član predsedstva akcijske konference ZK železarne. Tudi sekretar osnovne organizacije ZK v tozdu sem bil dve mandatni dobi. S to funkcijo se je pravzaprav tudi začela moja politična pot.«

»Čeprav je sindikat najbolj množična družbenopolitična organizacija v železarni, ni skrivnost, da ne deluje tako široko in ne prekinjeno, kot bi si želeli. Prejšnji predsednik Miklavc je na eni od konferenc priznal precej forumsko delo. Kako to vidite vi? Kaj bi se po vašem dalo storiti, da bi se npr. delavci obračali na svoje predstavnike IO OO sindikata s svojimi vprašanji ali pritožbami, in da bi dobivali vsaj približno tako hitre odgovore kot npr. v Novicah na klice na številko 304?«

»Res je, da nismo naredili vsega, kar smo želeli in kar se je od nas pričakovalo ali bolje rečeno, kar so od nas pričakovali naši sodelavci. Res je, da je bilo tudi forumskega dela. Res pa je tudi, da je sindikat vseskozi zelo aktiven in pobudnik razreševanja velikega dela problemov, ki tarejo delavce. Zavedati se moramo, da bo sindikat lahko močan in ažuren le takrat, kadar bodo pripravljeni tu sodelovati vsi delavci, in to aktivno, strpno in v kulturnem dialogu. Zavedati se moramo, da je železarna zelo velika in da je usklajevanje interesov dolgotrajen postopek.«

Kaj bi se dalo storiti, da bi se delavci obračali na svoje pred-

stavnike IO sindikata? Najprej bi se morali zavedati, da so predstavniki IO izvoljeni delavci iz njihovih delovnih okolij in da poleg rednega dela opravljajo tudi to zahtevno in težko funkcijo. Ko bomo spoznali, da sindikat ni samo ena oseba, v tem primeru predsednik, ampak smo to vsi zaposleni, predsednik pa predstav-



Branko Kaker

lja le interese in mnenje svoje osnovne organizacije, mu bomo pomagali pri delu, ne pa samo zahtevali od njega rezultatov. Vsi funkcionarji v sindikatu pa moramo pomagati predsednikom, da pobude in vprašanja pridejo na pravo mesto.

Sodelavci morajo dobiti odgovor na vsako vprašanje ali po-

budo, naj bo pozitivna ali negativna, za to imajo pravico. Ali pa bodo odgovori tako hitri kot v Novicah, je težko reči zaradi razlogov, ki sem jih povedal prej.«

»Slovenski sindikati imajo res svoj tednik Delavsko enotnost, vendar je sicer sindikatu prostor v sredstvih javnega obveščanja odmerjen bolj pičlo. V republiki in federaciji sta zmeraj v ospredju zanimanja izvršni svet in ZK. Kaj menite o tem?«

»Res je v sredstvih javnega obveščanja malo manj prostora odmerjenega sindikalni organizaciji. Vendar menim, da k temu pripomoremo tudi sami, ker premalo damo na to, da o svojih sklepih obvestimo vse članstvo. Zato se bomo morali tudi mi začeti bolj agresivno boriti za uresničevanje naših stališč in s tem tudi za prostor, ki sindikatu gre.«

»Vaše diskusije v Ljubljani so že nekajkrat vzbudile pozornost televizijcev. Kaj je po vašem tisto sveže in originalno, kar prinašate v Ljubljano in s tem v širši slovenski prostor?«

»Res je, da so v zadnjem času moje razprave vzbudile malo več pozornosti. Najbrž zato, ker pač vedno, ko razpravljam, govorim iz prakse, tisto, kar čutijo delavci. Moje razprave so tudi v preprostem delavčevem jeziku brez obveznih političnih fraz in tujk.«

»Tovariš predsednik, hvala za pogovor!«

Marjan Kolar

ČAS KRITIK IN MI

Naš zdajšnji čas je čas kritik, zato je povsem naravno, da si zastavimo vprašanje, kje je naša današnja kritika? Očitno je, da je uspeh eruptivne manifestacije kritike na političnih tribunah ZK le majhen — celo pod ravnijsko časa, v katerem je E. Kardelj pisal svoje »Beležke o naši družbeni kritiki« (1966). Vendar naj spomnim, da si je tedaj Kardelj prizadeval pojasniti vsebino in smisel konflikta med delom naše kritike in progresivnimi družbenimi tokovi. Poudaril je, da posamezni kritiki zavoljo dreves ne vidijo gozda in da takšna kritika zaostaja za ravnijsko jugoslovanske družbe v drugi polovici šestdesetih let. Če sledimo njegovi logiki, lahko rečemo, da je dobršen del naše sedanje kritike (pri tem ne mislim na t.i. opozicijsko kritiko) bolj ali manj pred družbeno stvarnostjo, čeprav ni dovolj prizadevanj, da bi ta kritika postala tudi »materialna sila« družbe.

Takšna, kot je sedanost, bo tudi naša bližnja prihodnost, zato mnogi danes opozarjajo, da se ne bi smeli zadovoljiti z začasnimi rešitvami, ko gre za spreminjanje sedanjih razmer. V krizo nismo zabredli čez noč — in se tudi čez noč ne bomo izklopali iz nje. Premagovanje krize pomeni in zahteva nadaljnjo demokratizacijo družbe, razvoj samoupravljanja in večjo samostojnost gospodarskih subjektov. Kadrovska politika, ki temelji na načelu »pravi kadri na pravih mestih«, pomeni veliko, resnično veliko. Iz sedanje krize se ne bomo mogli izvleči brez večje proizvodnje in boljšega izkoriščanja vseh zmogljivosti, ki jih imamo. Sedanje razmere so pripeljale do tega, da ima vsak kake svoje ideje o vzrokih in načelih, kako te razlike v praksi spremeniti. Vzroki za krizo ne tičijo v gospodarstvu ne v politiki, ampak v odnosih med gospodarstvom in politiko. Spremembe pa ni mogoče zažrtati, če ne upoštevamo tega, kar ozna-

čujemo kot razmerje sil — to pa je tisto, v kar nikakor nečemo drezati.

Kriza je vsebinska: potrebujemo analizo tega, kar je bilo, in tega, kar je. Takšna analiza mora biti brez ideoloških predsodkov in političnih strasti. Prenehati moramo že s tem, kdo je za kaj pristojen in kdo je za kaj odgovoren. V gospodarstvu ne morejo odločati tisti, ki so nekvalificirani!

Protikomunizem danes lahko, po kraju nastanka, ločimo v temelju na dve glavni smeri: prva je premissljena, sistematična in dolgoročna strategija predstavnikov kapitalističnega sistema, katere glavni cilj je preprečiti razvoj modernega komunističnega gibanja in zagotoviti obnavljanje kapitalistične razredne ureditve.

Druga oblika protikomunizma se pojavi in razvija v socialističnem sistemu kot njegovo naravno izrojevanje. To je prišlo najbolj do izraza s stalinizmom, vendar pa spada sem tudi množica odklonov, kakršni so nacionalizem in birokratsko-tehnokratska izkrivljenja in etatistična popačevanja ter različna ločevanja in zapiranja. Ti pojavi seveda močno koreninijo tudi v vplivu, ki prihaja z druge strani, pa tudi v »porodnih krčih« novega sistema, ki se jim ne moreta ogniti niti družba niti človek kot posameznik.

Vse to se dogaja tudi v naši družbi in prizadeva hude udarce socializmu pri nas. Na prizorišču nastopajo: nacionalizmi, razdruževalne težnje, zapiranje in ločevanje, odtujevanje oblasti od delavcev, različni etatizmi. Čutiti je tudi vpliv sil, ki si hočejo priboriti položaj opozicije, ki hočejo s podporo in spodbujanjem od zunaj razvrednotiti ZK in jo proglasiti za nezmožno ustvarjanja in uresničevanja revolucionarnih sprememb. Za odrom pa še marsikaj zahrbtno in potrpežljivo čaka na svojo morebitno priložnost.

Dolžnost ZK je razkriti to početje (družbene korenine, nosilce in idejnopolični pomen), spoznati, kaj spodkopava socialistično samoupravljanje pri nas, opozoriti na lastne šibkosti in utreti poti za njihovo odpravljanje.

Protikomunizem, pa naj prihaja od zunaj ali znotraj, se kaže kot prizadevanje spodbiti in politično razvrednotiti, pa tudi uničiti ZK, marksizem pa komprimirati in mu vzeti vsakršen pomen. Na žalost ZK na napadalnost teh sil ne odgovarja zmeraj zadosti odločno, zato je nujno, da člani ZK v naslednjem obdobju z močjo argumentov odgovarjamo na vse izzive, da torej s tem, ko bomo razkrinkovali cilje protikomunističnih ideologij, ne bomo dovoljevali tudi nobenih odklonov v svoji organizaciji in da bomo oblikovali nove odnose, ki se bodo »vrteli« okrog delavca in mu služili!

Miroslav Paškván

Inovatorji železarne v letu 1986

Delavski svet delovne organizacije je 22. decembra imenoval za inovatorje železarne v l. 1986 Vladimira Hrnčiča iz tozda Kovačnica, Alojza Pečnika iz tozda RPT, Stanka Triglava iz tozda Valjarne in Antona Vehovarja iz tozda Energija. Vsem iskreno čestitamo.

Za Informativni fužinar so odgovorili na naslednja vprašanja:

Koliko je vaše delo vplivalo na vašo inovativno dejavnost?

Katere lastne inovacije cenite najvišje in zakaj?

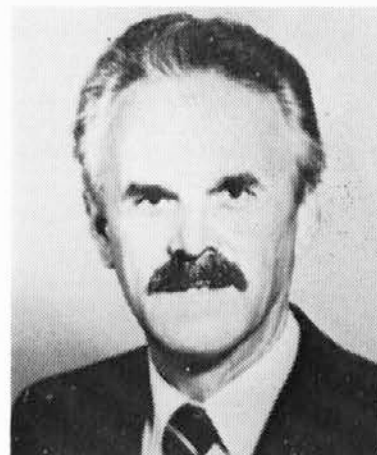
Naša železarna posebno v zadnjem letu namenja veliko pozornost inovativni dejavnosti vseh vrst, od akcije »predlagaj kaj koristnega« in krožkov kvalitete, do višjega materialnega vrednotenja inovacij in do reorganizirane službe za inovacije. Kaj menite o tem?

Kaj vam pomeni priznanje inovator železarne?

Boste še nadaljevali z inovativno dejavnostjo?

Kaj priporočate skeptikom, ki bi sami morda kdaj še kaj predlagali, pa odnehajo že pri prvi oviri?

dročju. Pri nekaterih inovacijah, kjer je inovacija res celotno delo posameznika ali skupine tako v tehnološkem kot v konstrukcijskem smislu, je naš pravilnik o inovacijah še nedodelan in tog v smislu zaščite ideje ali

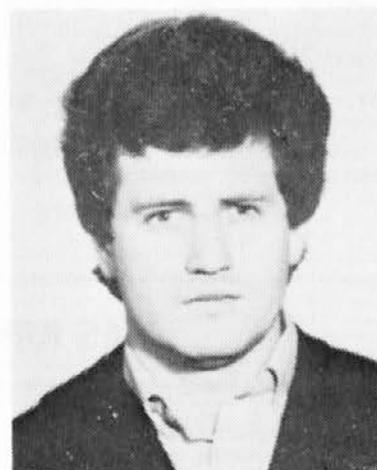


Alojz Pečnik

OB DELU NASTAJAJO NOVE IDEJE

Stanko Triglav, vodja težke proge:

»Stari stroji in naprave na težki progi ne morejo več streči vedno kvalitetnejšim tehnološkim zahtevam, zato je nujno z različnimi rekonstrukcijami kondicijsko stanje proge stalno izboljševati. Pri takem delu pa se vedno porodi kup novih idej.



Stanko Triglav

zamislili, še preden inovator sploh prijavljal predlog o inovaciji; tudi v tej smeri bo treba kaj storiti.

Tega priznanja sem se prav gotovo razveselil, saj je obenem tudi priznanje mojemu dolgoletnemu delu, znanju in dejstvu, da sem tudi jaz prispeval svoj delež k skupnemu napredku železarne. Je pa seveda tudi spodbuda za moje nadaljnje delo.

Z inovativno dejavnostjo se bavim že več kot 30 let in se bom še naprej, saj je še veliko idej in izboljšav, ki bi jih želel rešiti. Če bi bili dani pogoji, bi s svojimi izkušnjami prav rad pomagal tudi mladim.

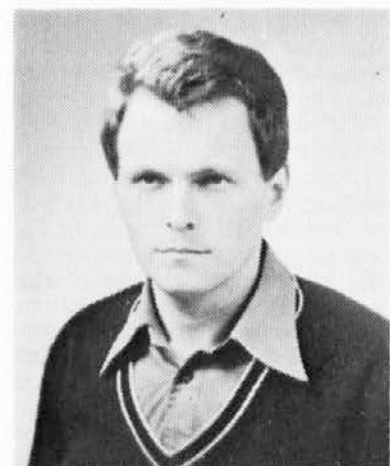
Zelo si želim, da bi vodstvo železarne že enkrat doumelo, kako zelo potrebujemo osnovne pogoje: prostore, kakor tudi prototipno delavnico s stroji. Ne morem doumeti, kako more tozda ljubno imeti tako bogato prototipno delavnico, v železarni pa na tem področju nič ne naredimo, ko vsi vemo, da razvoj brez prototipne delavnice napreduje le s težavo.

Vsem priporočam vztrajnost in upornost pri delu. Zamisel ali idejo, ki jo imajo, morajo pripeljati do točke uporabnosti čez vse ovire, ki pa jih je v vseh mogočih variantah. Le tako bo inovacija zaživela, da pa se lahko ustvari kaj novega, je treba žrtvovati tudi svoj prosti čas.

VSE SILE ZA MANJŠO PORABO ENERGIJE

Vladimir Hrnčič, vodja kovaškega stroja v tozdu Kovačnica:

»Razvoj postopkov termične obdelave odkovkov, kovanih in valjanih palic gre v smeri boljše kvalitete in nižje porabe specifične energije. Železarna Ravne je velik potrošnik energije, posebno v metalurških obratih. Na žalost pa smo po porabljeni energiji na enoto proizvoda daleč pred Zahodom. Vložiti moramo vse sile, da bomo to porabo znižali. To je seveda možno na več načinov:



Vladimir Hrnčič

— uvajati moderne postopke toplotne obdelave (VTMO)

— posodobiti agregate za termično obdelavo

— s pomočjo literature zasledovati dosežke na tem področju.

Ti dejavniki so pri meni spodbudili inovativno dejavnost.

Najvišje cenim inovacijo »visoko temperaturna termomehanska obdelava na kovaškem stroju« (možno tudi v Valjarni), ki pa še ni realizirana, saj so zanj potrebni večji investicijski posegi. S to inovacijo bi bistveno zmanjšali porabo energije pri konstrukcijskih jeklih za poboljšanje. Tako bi odpadlo po kovanju mehko žarjenje in gretje na kalilno temperaturo.

Ravno tako cenim inovacijo prekrizlazijskega žarjenja, ki je bila uvedena v tozdu Kovačnica in tozdu Valjarne. Ta inovacija je plod sodelovanja tehnologov Valjarne in Kovačnice z metalografskim laboratorijem. Z njo so se zmanjšala poraba energije in ozka grla termične obdelave. Odpravili smo ponovitve toplotne obdelave, predvsem pa se je povečala kakovost.

Reorganizacija službe za inovacijo je bila nujno potrebna, saj je pred njo bilo treba zelo dolgo čakati na rešitve predlogov inovacij. Mislim, da je novi sistem nagrajevanja dokaj vzpodbuden. Tudi akcije »predlagaj kaj koristnega« in krožki kvalitete že kažejo dobre rezultate. Priznanje mi je vzpodbuda za nadaljnje delo. Kolikor mi bo dopuščal čas, se bom rad vključeval v inovativno dejavnost.

Skeptikom priporočam, da se vključijo v eno od oblik inovacijske dejavnosti z malo več korajže.

ŠE VELIKO ZAMISLI BI RAD URESNIČIL

Alojz Pečnik, tozda RPT, tehnolog novih proizvodov na področju pnevmatičnih in hidravličnih strojev in vrtačnih in razbijalnih kladiv:

»Iskanje novih rešitev in izboljšav so mi narekemale težave in problemi, s katerimi sem se ob svojem delu soočal. Nikoli se nisem hotel sprijazniti z dejstvom, da je bila kakšna zadeva s sedanjim načinom dela neizvedljiva in s tem neuporabna. Vedno sem iskal poti za njeno rešitev ali izboljšavo.

Prvi uspehi so me spodbujali, pozneje pa so potrebe po razvoju zahtevale tudi nekaj novega na tem področju, zato sem se maksimalno angažiral tudi doma v prostem času.

Vsaka inovacija mi seveda veliko pomeni, saj smo jo ustvarili z vztrajnim delom, znanjem in samoiniciativno. Prednost pa ima pnevmatično vr-

talno kladivo VK 24, v katerem so nekatere izvirne tehnične rešitve, kakršnih svet še ne pozna. Prav tako je del tega kladiva izvirno antivibracijsko držalo — ročaj, ki bi bil drugod v svetu prav gotovo delež večje pozornosti, saj preprečuje eno od nevarnih rudarskih poklicnih bolezni in preprečuje invalidnost rudarjev. Njegovega pomena pa naši strokovnjaki, kot kaže, še niso doumeli.

Menim, da je skrajni čas, da smo se tudi v železarni začeli zavedati, kakšen pomen imajo inovativne dejavnosti in da smo sprožili nekatere akcije, ki to spodbujajo, kajti do sedaj je bilo na tem področju malo storjenega. Delovni človek bo danes prav gotovo lažje uveljavil svojo zamisel ali predlog kot nekoč.

Gotovo pa je še veliko rezerv in neizkoriščenih možnosti na tem po-

PROBLEME REŠEVATI NA NAJRACIONALNEJŠI NAČIN

Anton Vehovar, ravnatelj tozda Energija:

»Kot poslovodni delavec sem zainteresiran, da poslujemo čimboli racionalno. Pri vsaki rekonstrukciji in dopolnitvi energetskih naprav je treba preštudirati različne možne variante za izvedbo. Pri tem je treba upoštevati stroške rekonstrukcije oziroma dopolnitve, predvsem pa različne pozitivne učinke izvedbe, ki jih ponujajo variante.

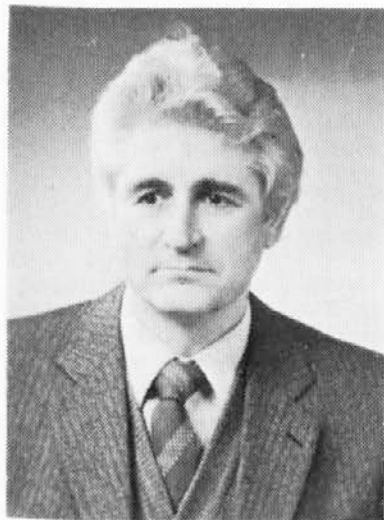
Tak način razmišljanja in odločanja, ki sem ga in ga še uporabljam pri svojem delu, je imel za posledico, da smo pretežno del operativnih in razvojnih problemov uspešno reševali na najracionalnejši način. Zelo

sem zadovoljen, da so se takšnega načina reševanja problematike navzeli tudi sodelavci našega tozda. Veliko rešitev je bilo takih, ki bi lahko bile prijavljene kot inovacije oziroma racionalizacije, pa smo se zadovoljili s prijetnim občutkom, da smo uspešno rešili posamezne probleme na energetskem področju.

Inovacijsko presojo in skupno odločitev, da je ceneje montirati dodatni plinovod od Petrolove merilne ruducirne postaje do mešalne postaje zemeljskega plina, kot pa nabaviti in montirati dve uvoženi reducirni postaji, mi pomeni največje zadovoljstvo danes. Tega se projektanti niso domislili. Tudi v preteklosti smo v

tozdu Energija razmišljali in delovali inovativno, vendar je bilo prijav v smislu denarnega nadomestila manj. Tako smo npr. stari plinovod generatorskega plina na vijačenih spojih zavarili in ga usposobili za višji tlak mešanice butan-propan-zrak in se tako izognili dragi projektni rešitvi izgradnje novega plinovoda.

Kot prispevek k izboljšanju pogojev dela v preteklosti naj omenim odpravo ročnega polnjenja in prevajanja katrantskih vozičkov, kar smo nadomestili s transportom s pomočjo komprimiranega zraka.



Anton Vehovar

Ze nekaj let nazaj smotrno porablamo denarna sredstva iz naslova davčnih olajšav zaradi zaposlovanja invalidov za zaščitne naprave proti škodljivim vplivom delovnega okolja v posameznih energetskih oddelkih (kompresorske postaje, kisikarna, kotlarna). Rešitve so inovativne, vendar jih po tej vsebini ne prijavljamo.

V zadnjih 20. letih smo priča neopravičenemu bogatjenju predvsem raznih spekulativnih in prevarantov v naši socialistični družbi. Upam, da prihajajo časi s takšnimi in podobnimi ukrepi, kot jih uvajamo v Žele-

zarni Ravne na področju inovativne dejavnosti, da bodo lahko vsaj do neke mere postali bogatejši tudi delavci, ki s svojimi inovativnimi sposobnostmi in delom dokazujejo ostalim sodelavcem, da se z več znanja in boljše dela lahko pride do večje osebne blaginje. Tako bo tudi dograjeno in v praksi še bolj potrjeno socialistično načelo: plačilo po vloženem delu oziroma rezultatih dela.

Pozdravljam reorganizacijo in okrepitev službe za inovacije in sem prepričan, da bodo naši mladi rodovi sledili pozivu sedanjega vodstva železarne in naprej razvijali inovativno dejavnost ter sistem nagrajevanja. V tem smislu je treba doseči razpon osebnih dohodkov vsaj v razmerju 1:7, pri čemer pa mora najnižji OD zagotavljati normalno socialno varnost.

Ponosen sem, da sem imenovan kot eden od inovatorjev železarne za leto 1986. Predvsem pa sem ponosen, da je Železarna Ravne prejela priznanje Avnoja, kar pomeni, da smo ena najuspešnejših delovnih organizacij v Jugoslaviji s perspektivnim proizvodnim programom in razvojnimi možnostmi, ki bodo ponujale in zagotavljale delo prihajajočim generacijam.

Čeprav imam že prek 36 let delovne dobe, se še ne počutim tako utrujenega, da ne bi mislil inovativno. Morda zveni nekoliko romantično, če rečem, da sem zelo zadovoljen, ker je v našem tozdu zaživela množična inovativna dejavnost. To je gibanje, ki ga je treba vztrajno vzpodbujati, ker je to eden izmed pomembnih pogojev za naš sedanji in bodoči obstoj. S stalnim spodbujanjem sodelavcev k inovativnim razmišljanjem in dejavnosti se mi bodo gotovo porodile še kakšne ideje in rešitve, ki bodo primerne tudi za nagrajen zglede drugim.

Glede skeptikov mislim, da so dvoje vrst. Eni so dejansko inovativno usmerjeni, pa ne najdejo podpore pri odgovornih sodelavcih, drugi pa so pasivci in nevoščljivci, ki se skrivajo pod krinko skeptikov. V tozdi in delovnih skupnostih smo imenovali pospeševalce inovativne dejavnosti. Od njih pričakujemo pomoč prvim in tolmačenje drugim v korist napredka.

DELAVSKI SVET ŽELEZARNE

Delavski svet železarne je imel v decembru tri seje: dve delovni in eno svečano. Na prvi, korespondenčni seji je sprejel SaS o opravljanju poslov in organizaciji zunanjetrgovinskega prometa v tozdu Slovenske železarne. Na drugi seji je sprejel poročilo o rezultatih poslovanja ter ugotovil sprejem ciljev in poslovne politike za leto 1987, spremembe SaS o skupnem prihodku štirih metalurških tozdov in verifikacijski sklep o sprejemanju odločitev v zvezi s prehodom na 40-urni delovni teden.

Imenoval je nadomestna člana v odbor za kadre in splošne zadeve Ferda Magra iz Kovačnice in Dušana Draučbaherja iz Jeklarne ter v odbor za informiranje Silva Jaša iz Jeklolarne.

V svet OŠ Koroški jeklarji je bila za novo delegatko imenovana Bojana Božinovski, v skupščino Jugobanke — Temeljne banke Ljubljana pa Nada Matija.

Priznanje inovator železarne v letu 1986 dobijo: Anton Vehovar iz Energije, Alojz Pečnik I. iz RPT, Vladimir Hrnčič iz Kovačnice in Stanko Triglav iz Valjarne.

Priznanje železarne dobijo za leto 1986 naslednja podjetja, OZD oz. posamezniki: International Knife and Saw ZDA, Schmolz u. Bickenbach Düsseldorf, Impol Slovenska Bistrica, Inles Ribnica, Rade Končar Zagreb, Surovina Maribor, Dinos Ljubljana in Djordje Caričić VTI Beograd.

Milenko Kobal in Ernest Bejek dobijo priznanje železarne za aktivno delo pri akciji Svobodi in miru Ivarčko jezero '86; prvi kot dober komandant, pripravljalec in organizator akcije, drugi pa kot najboljši brigadir.

Za večletno uspešno in prizadevno delo na področju SLO in družbene samozaščite dobijo priznanje: Helena Burjak, Janko Petrač, Avgust Nabernik, Peter Prikeržnik, Anton Navodnik, Vlado Vališer, Anton Vehovar, Mitja Sipek, Jože Zunec in Gvido Kacel, sicer pa tudi Komerciala in Delovna skupnost za gospodarjenje.

Vsa priznanja so bila podeljena na svečani seji ob koncu decembra.

Na drugi delovni seji pa je bila osrednja pozornost namenjena vpra-



V tozdu Industrijski noži

šanjem varstva pri delu in varstva okolja. O vsebini teh vprašanj bodo delavci še podrobneje obveščeni, gre pa za konkretizacijo in dodelavo sklepov in stališč ter zahtev problem-

ske konference sindikata železarne na to temo, za dolgoročne ukrepe varovanja zraka in ukrepe za omejevanje kajenja v skladu z novim zakonom. J. D.

Delo kolektivnih izvršilnih organov

Odbor za dohodkovna vprašanja je obravnaval in podprl spremembo obračuna sistema ugotavljanja skupnega prihodka v metalurških tozdi, o čemer so sklepali delavski sveti štirih tozdov: Jeklarne, Jeklolarne, Kovačnice in Valjarne. V bistvu gre za vrnitev na star sistem iz leta 1979, na sistem internih cen, saj je treba ugotoviti, da se sistem, kot je bil zapisan, nikoli v praksi ni uveljavil, kaj šele, da bi se razširil, kot smo pred letom zagotavljali, na vse tozde v železarni. Sistem temelji na internih plansko določenih cenah; obenem s spremembo se z novim letom prenesejo zaloge jekla v tozde, kjer se fizično nahajajo in ki z njimi gospodarijo, saj je bilo dosedanje razporejanje zalog neložljivo.

Odbor je ponovno zahteval od službe za VPD, da pripravi poročilo o dejanskem obračunavanju variabilnih posebnih pogojev dela v različnih okoljih. Znano je namreč, da je tu veliko nedoslednosti, kar pa je treba z analizo dokazati.

Odbor za razvoj in finančni odbor sta imela skupno sejo z zelo obširnim dnevnim redom. Določila sta predloge za združevanje sredstev za investicije zaradi povečanja stroškov investicijskega vzdrževanja za objekte skupnega pomena in združevanje za nadomestitev in zamenjavo zaradi podražitev v letu 1986. Podprla pa

sta tudi plan najnujnejše porabe za nadomestitve in zamenjave v letu 1987. Gre za novost: odločamo se za najnujnejše postavke, da bi lahko posamezne investicije izvajali že pred sprejemom plana naložb v osnovna sredstva v letu 1987. Dosedanji način poznega sprejemanja plana v aprilu je oviral določeno dejavnost.

Odbora sta tudi odobrila dodatnih 30 mio din sredstev za pokrivanje prekoračitev pri obnovi starih stanovanjskih hiš. Gre za obnovo fasade na starih blokih na Čečovju. Sredstva bremenijo stanovanjski del sklada skupne porabe; obveznosti je treba pokriti pri razporejanju čistega dohodka za namene stanovanjske izgradnje po zaključnem računu za leto 1986.

Oba odbora sta tudi soglašala z razporeditvijo stroškov, ki bremenijo poslovni sklad tozda, za sredstva, ki smo jih namenili za popravilo cest v Mežiški dolini ter cest in mostov v občinah Radlje in Dravograd kot pomoč pri odpravi posledic elementarne nesreče v juniju. Naslednje je sklep o zakupu 6 MgW električne energije za leto 1986 v vrednosti 1 milijarde din v breme investicij za leto 1987.

Sprejet je bil tudi sklep o nakupu opreme za računalniško konstruiranje v okviru sodelovanja z Rade Končarjem, pomembno pa je, da se ta oprema dobi za



Podrtija

dinarje. Sredstva bremenijo plan za leto 1987.

Govor je bil tudi o razvoju mikro filma v železarni tako za tehnično kot poslovno dokumentacijo. Poročilo o tem z mnogimi predlogi so pripravili v tozdu RPT. Odbor se je zavzel za nadaljnje delo na tem področju ter zadolžil RPT in PII, da podrobneje izdelata investicijski projekt s posebnim poudarkom na investiciji v osnovno opremo in za zagotovitev prostora.

Odbor za razvoj je ponovno spregovoril o prototipni delavnici. Stroji so že naročeni, projekt je narejen, zahteva pa, da se pospeši realizacija projekta, predvsem zagotovitev prostorov. Obravnaval je tudi nagrajevanje strokovnih timov. Zagovarja stališče, da morajo biti člani timov za dodatno delo tudi dodatno stimulirani ne glede na kategorijo ustvarjalnosti pri ustvarjalnih nalogah, ki jo imamo. Zahteval je, da takoj pride do neke rešitve, saj se zadeva že preveč vleče.

Med splošnimi vprašanji sta odbora obravnavala tudi komunikacije med strokovnimi telesi v delovni organizaciji in sozdu ter na relaciji samoupravnih organov — strokovni organi — poslovodni organi in vpliv na odločitve. Sprejeta je zahteva, da center za samoupravo to vprašanje skupaj z drugimi dejavniki celovito obdela.

Odbor za poslovanje je sprejel delovni program priprave plana za leto 1987 z zadolžitvami posameznih služb. Obravnaval in podprl je tudi SaS o opravljanju poslov in organizacij zunanjetrgovinskega prometa, ki ga je na korespondenčni seji sprejel delavski svet železarne, sicer pa ga sklepajo vse delovne organizacije v sozdu. Pri tem je sprejel stališče, da se v osnovi s sporazumom strinjamo, da pa sozd ne bi smel brez soglasja delovne organizacije sklepati pomembnih poslov. Na noben način pa ne sme priti do odtujevanja deviznih pravic.

Pred sprejetjem v tozdi je obravnaval predlog ciljev in poslovne politike za leto 1987. Pri tem

je poudaril pomen rezerv, zlasti še glede na skrajšani delovni teden; poudarjen je bil tudi pomen grobega planiranja in usklajevanja delovnih procesov v tozdi osnovnih dejavnosti, kjer mora biti predvsem upoštevan skupni interes delovne organizacije. Odbor je tudi določil predlog sklepov in ukrepov v zvezi s prehodom na skrajšani delovni čas, o čemer so sklepali delavski sveti tozdov in delovnih skupnosti. Poudaril je potrebo po usklajenosti delovnih procesov zlasti v Jeklarni in Valjarni, da ne bi trpela proizvodnja in realizacija, apeliral pa je tudi na skupne in spremljajoče dejavnosti, zlasti na vzdrževalce, da se pri iskanju rešitev podredijo interesom osnovnih proizvodnih tozdov.

Odbor za kadre in splošne zadeve je obravnaval plan kadrov za leto 1987. Problematika bo v naslednji številki internega glasila predstavljena. Obravnaval je nekatera splošna vprašanja izobraževanja in štipendiranja, poleg tega pa je odobril nekaj solidarnostnih pomoči in dotacij. Preučil in ponovno je sprejel stališče tudi glede kriterijev za odobritev dotacij in drugih pomoči železarne organizacijam in društvom, stališče do pokroviteljstev ipd. Tudi o tem bodo delavci prek glasila širše obveščeni.

Odbor za družbeni standard je na zadnji seji obravnaval najprej splošno stanovanjsko problematiko in se kot vedno srečeval z nujnimi problemi, ki jih zaradi pomanjkanja tudi zasilnih — neprimernih prostorov ne more rešiti. Obenem pa je kritično spregovoril o tem, da bi morali bolj sistematično in ostreje bdeti nad vsemi pojavi nepravilnosti, ki se dogajajo pri razpolaganju s stanovanji. Predvsem gre za to, da starši enostavno zapuščajo stanovanja otrokom in podobno. Kljub zakonskim »luknjam«, ki dajejo možnosti špekulacij, odbor meni, da bi moral biti »pritisk« železarne, da do njih ne bi prihajalo. Odbor je spregovoril tudi o letovanju v tem letu, ki ga je pozitivno ocenil, zavzel pa stali-

šče, da bi morali ne glede na razmere v prihodnjem letu zadržati obseg zmogljivosti. Sprejel je tudi ceno letovanja na Češkem v znesku 5.000 din in informativno ceno letovanja za leto 1987 od 3.200 do 3.500 din. Odbor je tudi soglašal z vsemi predlaganimi ukrepi oz. spremembami pri malici v zvezi s prehodom na skrajšani delovni teden. Obravnaval je tudi problematiko samskih domov in sprejel stališče, da je skrajni čas, da v železarni najdemo dokončno

rešitev tega problema. Močno pa je kritiziral dejstvo, da kljub večletnim stališčem poleg stanovanj v blokih ne gradimo tudi večjega števila garsonjer.

J. Dežman

KONTROLA

Žena vsak dan pregleduje suk-njič svojega moža in se razburja, če najde na njem kak svetel, rjav ali črn las. Ko že nekaj dni ni našla prav nič, je vzkliknila:

»A tako, zdaj si zadovoljen že s plešastimi!«

DOBER VZROK

»Moram iti domov in pripraviti kosilo za ženo.«

»Je bolna?«

»Ne, lačna.«

VPRAŠANJE

»Mihec, takoj pojdi iz kopalnice. Tako majhen deček ne sme gledati, kako se ženska oblači.«

»Koliko pa mora biti star, da sme?«

NEMOGOČE

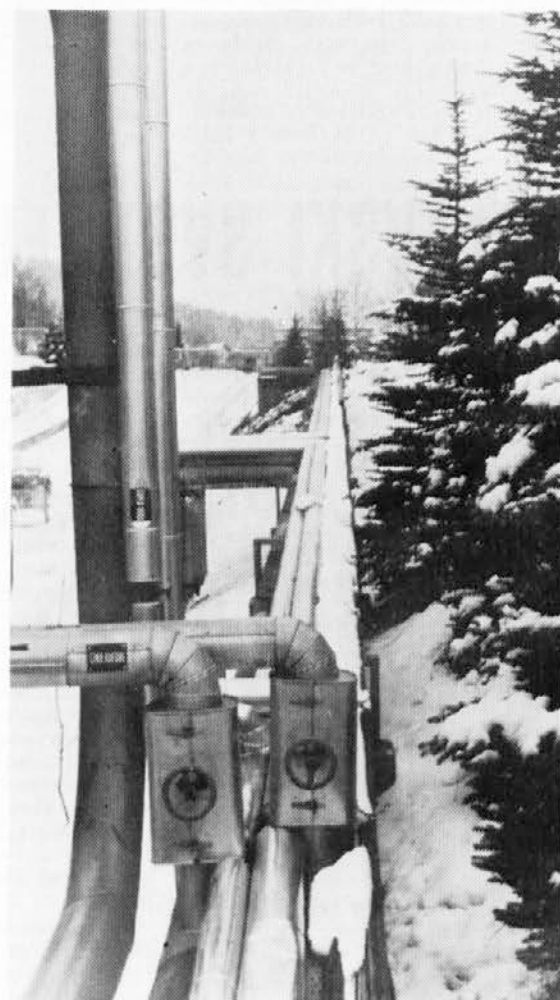
»Vaš pobalin je vame vrgel kamen. Za las je manjkalo, pa bi me zadel.«

»Tako, ni vas zadel? Potem pa to ni bil moj sin.«

SOCUTJE

»Tovariš šef, jutri bi rad šel za pogrebom svoje tašče.«

»In kdo ne bi, dragi prijatelj?«



Pločevinaste poti

Vrtec Solzice na obisku v ta pravi tovarni

Včasih je za velike stvari treba čisto malo.

Najprej je bila pobuda Matjaževega očka Hermana. On je tudi nakazal smer. Želje smo napisali na papir in jih poslali v tovarno: ob prazniku domovine bi radi pokukali v železarno. Doslej smo jo opazovali le od daleč, od daleč smo prisluhnili ropotu strojev in vonjali dim, ki se je privaril iz visokih dimnikov. Tako velika je bila v naših očeh mamina in očkova tovarna pa vendar tako skrivnostna.

Prišlo je sporočilo. Ne vem, ali po telefonu ali je bil spet Matjažev očka tisti, ki nas je razveselil: »V četrtek, 20. novembra, vas ob 10. uri pričakujejo v železarni. Vse je urejeno.«

Jož, ko bi nas videli ob tej novici! Veselje, pričakovanje, sreča... Komaj smo čakali četrtega,

varniško halo. Zaradi varnosti smo ostali ob strani pri vходу. Toda že od tu je bilo dovolj snovi za potešitev otroške domišljije in radovednosti.

Ne vem, kdo je bil bolj presenečen: delavci, ko so zagledali pri vratih toliko drobiža, ali mi, ko se nam je odprl čisto nov svet.

»Ali ste prišli na šit?«

»Ja, koliko vas pa je?«

»Zdaj pa bo, ko smo dobili pomoč,« so se veselo šalili delavci.

Za nas pa je bila to iskrena dobrodošlica. Koliko sreče in veselja je bilo, ko sta se našla sredi ropota očka in njegov ciciban. In koliko ponosa v otroških očeh, ko ga je sredi fabrike očka objel in stisnil k sebi.

To pa še ni bilo vse. Sledilo je povabio v jedilnico, kjer smo se posladkali in odžejali. Poplaknili fabriški prah, bi rekli naši očki.



Kaj je zgoraj?

bogata. Spoznali smo, kako pomemben, velik del naše domovine je tovarna. Ponosni smo na vas in na vaše delo. Že zdaj v vrtcu se bomo trudili, se pridno igrali, osvajali nove vsebine in spozna-

nja, da se vam bomo nekoč lahko pridružili pri delu.

V imenu cicibanov in tovarišic iz vrta Solzice iskrena hvala za lepa in globoka doživetja.

Mojca Prašnički

ŽELEZARNA — KAJ JE TO?

- Železarna je velika in dolga hiša, ki ima stroje. Marko
- Železarna ima veliko dimnikov. Urban
- V njej dela veliko ljudi. Maja
- Delavci v tovarni delajo železo in nože. Evgen
- V tovarni topijo železo. Katja
- Ker delavci pridno dežajo, dobijo denar. Zarko
- Delavci, ki težko delajo, so utrujeni in umazani. Maja
- Moja mama dela v tovarni in riše načrte za stroje. Evgen
- Moj ata je vesel, ker dela v tovarni. Klavdija
- Moj nono sedi pri računalniku in računa. Urban
- V železarni delajo poskuse z železom. Vasja
- Moja mama kuha za delavce, da lahko pridno delajo. Marko



Mali gostje

ko je dolga kolona cicibanov krenila proti železarni. Vso pot so nas ljudje radovedno opazovali, tudi spraševali, kam gremo. Otroci so ponosno odgovarjali: »Na obisk gremo, v tovarno gremo.« Se nikoli nismo tako hitro in brez težav prehodili malo daljšo pot. Pred upravo železarne smo se pozdravili s tov. Bojanom, ki nas je najprej povabil v veliko, lepo dvorano k ogledu filmov. Ogledali smo si filme o naši tovarni in videli in slišali, kaj delajo železarji.

Kako drugačni filmi so bili od tistih naših risank. Pa smo jim še bolj tiho in mirno sledili. Gotovo smo bile ob tem interesu in zbranosti otrok najbolj prijetno presenečene vzgojiteljice. Se nikoli nismo videle toliko tihih, mirnih, pozornih otrok. Pa več kot 130 jih je sedelo v dvorani.

Po ogledu filmov smo s tovariši iz železarne šli mimo vratarjev proti tovarniškemu halam. Otroci, kakor da ne morejo verjeti, so bili v pričakovanju in radovednosti tiho. Le precej so se spotikali, ker so glave ves čas radovedno vrteli na vse strani. Dejan me je pocukal za rokav in resno vprašal: »Tovarišica, ali je to že ta prava, tavelika tovarna?«

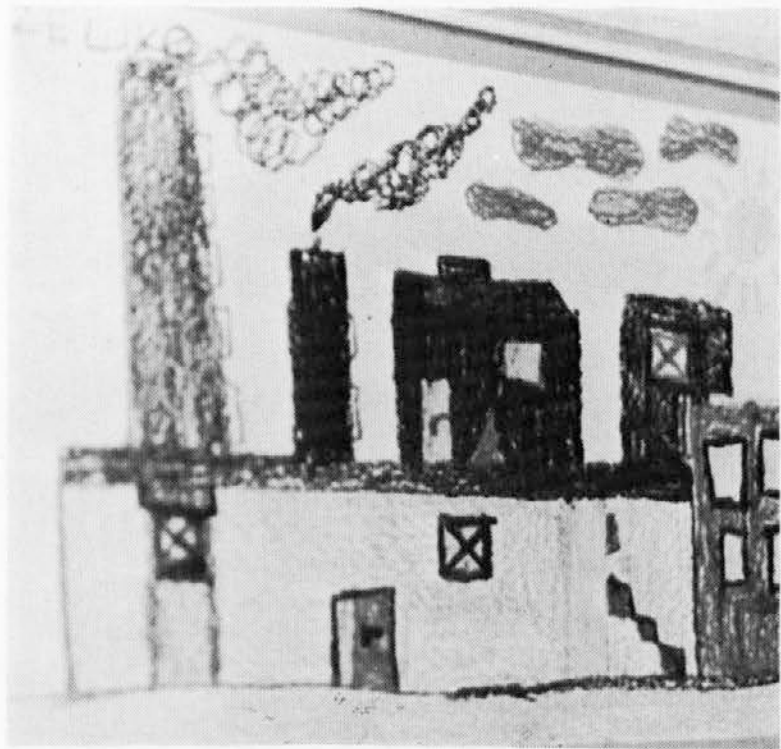
Po skupinah in v spremstvu tov. Bojana, Hermana, tovarišev, ki skrbijo za varnost in seveda tovarišic, smo stopili v pravo to-

Simon se je veselo pozdravil s svojo mamico, ki je bila v »službenem« belem plašču.

Presenečenj še ni bilo konec. Vsak otrok je dobil značko in nalepke Železarne Ravne. Za vsa doživetja smo se skušali zahvaliti s pesmicami in risbami, pa se nam je vse to zdelo premalo za vse lepo, novo, kar smo ta dan videli in doživeli. Zagotovo pa vemo tole: obisk, ki ste nam ga prijazno omogočili, in prisrčen sprejem v železarni nam bo ostal globoko v spominu. Kajti globoka, bogata doživetja v otroštvu velikokrat ostanejo za vselej. Prav gotovo bo mnogo teh otrok šlo po vaših stopinjah, nekoč se vam bodo pridružili pri stroju, pri peči, računalniku...

Radi se bodo spominjali svojega prvega obiska in stika s tovarno. Ob takih vtisih pa bo delo gotovo dobro in uspešno. To pa je tudi eden izmed pomembnih ciljev predšolske vzgoje, ki smo ga ob tej priložnosti in ob kasnejših pogovorih dobro in poglobljeno realizirali.

V dneh pred praznikom domovine smo bili pri vas na obisku. Že prej smo v vrtcu ob pogovorih, zgodbah, deklamacijah, filmih, ob opazovanjih na prostem spoznavali domovino — domač kraj. Po obisku železarne so naša spoznanja o domačem kraju še bolj



Železarna po otroško

Upravljanje z zalogami v nestabilnih gospodarskih razmerah

UVOD

V septembru 1986 je na povabilo štirih jugoslovanskih avtomobilskih tovarn obiskal Jugoslavijo Shigeo Shingo, eden največjih ustvarjalcev japonskega gospodarskega čudeža. Njegova predavanja so imela tudi v sredstvih javnega obveščanja precejšen odmev. Vendar pa ta japonski strokovnjak pri nas ni bil nepoznan, saj je že lani bilo prevedeno v srbohrvaščino njegovo svetovno znano delo »Nova japonska proizvodna filozofija«.

Casnikarji, ki so poročali o njegovem obisku pri nas, so zapisali, da to, kar je povedal ta Japonec o proizvodnji brez zalog, sodi po naših pojmi v znanstveno fantastiko. Ob svoji trditvi, da so v sodobni industriji zaloge nepotrebne, pa je ob obisku v kragujevski Crveni zastavi presenečen ugotovil, da se da z zalogami v Jugoslaviji tudi zaslužiti. Baje tudi ni hotel sprejeti stave 10.000 dolarjev, da njegovih predlogov o zmanjšanju transportnih stroškov, povečanju produktivnosti in zmanjšanju zaloga v jugoslovanskih razmerah ni mogoče izpeljati.

Ob takem prebiranju človek pride do vtisa, da se v naših razmerah na področju zaloga ne da nič narediti, oziroma da pri nas ni treba kaj narediti, saj je boljše imeti več zaloga in da tudi visoka inflacija in nezaloznost tržišča pogojujeta visoko stanje zaloga. Pogosto je slišati tudi trditve, da je razpravljanje o optimalizaciji zaloga lepa teorija, ki pa v naši vsakdanji praksi nima prave vrednosti. V drugo skrajnost pa v zvezi z optimalizacijo zaloga prihajajo nekateri, ki so prebrali, vendar po mojem mnenju površno, že omenjeno knjigo o novi japonski proizvodni filozofiji.

Ti menijo, da so vsi modeli optimalnega upravljanja z zalogami preteklost in rezultat zastarele gledanja zahodne industrije na organizacijo poslovanja in da moramo sprejeti japonski koncept ter se znebiti zaloga.

Ne bi bil preveč presenečen, če se bi našel kdo, ki bi hotel z administrativnim ukrepom prepovedati zaloge.

Poskušal bom dokazati, da so zaloge realnost na naši stopnji proizvodnje in širše družbene organiziranosti in da ima optimalizacija zaloga ob nenormalnih razmerah še večji pomen. Seveda je pa optimalizacija zaloga v takih razmerah težje izvajati, ker je treba upoštevati neprestano spreminjanje pogojev.

VZROKI ZA NASTAJANJE ZALOG

Shigeo Shingo s proizvodno tehničnega vidika navaja predvsem naslednje vzroke za nastajanje zaloga:

- zaloge, ki nastanejo zaradi zgrešenega proizvodnega programa
- zaloge, ki nastanejo zaradi varnosti, da bi bili sigurni, zaradi spreminjenih razmer
- zaloge, ki nastanejo zaradi velikih naročil, ki omogočajo velike serije
- zaloge, ki nastanejo zaradi neusklajenih proizvodnih kapacitet v tehnološki verigi (ozka grla)
- zaloge zaradi razlik med pretočnimi časi med posameznimi delovnimi operacijami
- zaloge za nadomestitev izmečka in zaradi varnosti pred okvaro posameznih strojev.

Avtor opozarja, da ni dovolj iti v akcijo za ukinjanje skladišč. Nepremišljeno in nekritično zmanjševanje zaloga lahko povzroči mnoge nove probleme v zvezi z odpremo, izkoriščanjem strojev, kar vse lahko izredno neugodno vpliva na finančni rezultat poslovanja in lahko celo ogrozi obstoj poslovnega sistema. Zato je brezpogojno treba prej odstraniti vzroke za nastajanje zaloga. Avtor v svoji knjigi podrobneje opisuje načine, kako se lotiti teh vzrokov z racionalizacijo proizvodnega procesa in posameznih operacij.

Prav je, da se tudi v naši delovni organizaciji lotimo odstranjevanja vseh vzrokov za nastajanje zaloga. Vendar pa se iz omenjene knjige da prebrati (nekaj tudi med vrsticami), da to zahteva veliko strokovnega pristopa, neprestanega analiziranja in izboljševanja elementarnih proizvodnih operacij, velike tehnološke discipline, motiviranosti in ekonomske prisile za racionalno izkoriščanje proizvodnih virov. Dokler pa nismo sposobni odpraviti vzrokov za nastajanje zaloga, bodo zaloge ostale kot nujno zlo v našem poslovnem življenju.

OPTIMIZACIJA ZALOG V RAZMERAH VISOKE INFLACIJE

Po Verbinčevem slovarju tuik beseda optimalno pomeni najboljša (latinsko: optimus — najboljša). Zelo enostavno lahko rečemo, da je optimalna višina zaloga tista, ki ni prevelika in ne premajhna. Pri tem je treba posebej poudariti, da ne smemo razumeti stanja zaloga kot statično kategorijo (npr. stanje zaloga ob začetku ali koncu obračunske dobe oziroma ob letni inventuri). Živimo in delujemo v dinamičnem okolju, ki se stalno spreminja. Tako se spreminjajo tudi pogoji za določanje višine zaloga. Pravi finančni odraz v bilanci uspeha ima torej optimalno gibanje zaloga skozi celo obračunsko obdobje.

Na naši stopnji organiziranosti so zaloge nekakšen amortizer, ki ublažuje neusklajenost nabavnih možnosti ter potreb v proizvodnji in prodaji. Zmanjšujejo tudi rizike zaradi nezmožnosti natančnega planiranja, neuspele proizvodnje, okvare strojev, odsotnosti delavca itd.

Slabosti visokih zaloga se kažejo predvsem v naslednjem:

- visoki skladiščni stroški, ki jih te zaloge povzročajo
- v zaloga so vezana velika obratna sredstva, kar negativno vpliva na likvidnost
- potrebne so investicije v skladišni prostor in mehanizacijo z vsemi posledicami v stroških in pomanjkanju sredstev
- večja verjetnost za pojav nekurantnih zaloga
- povečanje potrebnih aktivnosti ob inventurah
- zmanjša se preglednost nad zalogami in marsikaj se ponovno naroči, ker ne vemo, da to že imamo nekje založeno.

Previsoke kot tudi prenizke zaloge imajo torej svoje slabosti. Optimalna zaloga mora biti nekje vmes. To je tista višina zaloga, pri kateri dosežemo največjo gospodarnost ob čim manjšem riziku izpada.

Tržišče je gotovo eden najpomembnejših dejavnikov, ki pogojujejo nastanek zaloga. Stanje na našem tržišču je danes precej neurejeno. Posamezni deli tržišča se zapirajo v svoje regionalne okvire. Različne uvozne omejitve in spremembe devizne zakonodaje še povečujejo nenormalnost obnašanja tržišča, saj onemogočajo pravo konkurenco na tržišču.

Inflacija na prvi pogled pogojuje visoko stanje zaloga. Če je inflacijska stopnja višja od skladiščnih stroškov, je ob določenih pogojih smiselno držati visoke zaloge. Preračunati je treba vse prednosti in slabosti, ki jih take zaloge lahko prinašajo. Pri več-

jih naročilnih količinah je lažje doseči določene popuste pri ceni. V pogojih stalno prisotne visoke inflacije se cene posameznih materialov spreminjajo različno in nekatere se nenadno močno povečajo. V takem primeru pravočasna nabava večje količine takšnega materiala praviloma prinese več prednosti kot težav.

Pri odločanju za višje zaloge je ob že omenjenih slabostih, ki jih visoke zaloge praviloma prinašajo, treba upoštevati predvsem to, ali imamo za večje nabave tudi ustrezne finančne vire in ali jih bomo lahko imeli dalj časa angažirane v višjih zalogah, ne da bi pri tem ogrozili financiranje drugih področij poslovanja.

Vsa ta razmišljanja o višjih zalogah veljajo predvsem za nabavljene surovine in material. V nobenem primeru pa ne morejo biti nestabilne gospodarske razmere razlog za držanje višjih zaloga polizdelkov in nedokončane proizvodnje. Tu nam hitro obračanje zaloga v vsakem primeru povečuje ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. Visoke medfazne zaloge so običajno odraz določenih organizacijskih slabosti. Če uspešno odstraniti večji del teh slabosti, se ne bodo zmanjšale samo medfazne zaloge, ampak se bodo zmanjšali pretočni časi, povečala produktivnost in zmanjšali zaostanki dobav kupcem.

Če poskušamo povzeti svoja razglabljanja o upravljanju z zalogami, bi poudaril predvsem naslednje:

— Nekateri najbolj sposobne japonske firme so uspele organizirati svoje poslovanje tako, da poslujejo praktično brez zaloga in so s tem postale izredno konkurenčne na vseh svetovnih tržiščih.

— Da lahko zaloge zmanjšamo brez negativnih posledic, moramo najprej odpraviti vzroke za njihovo nastajanje.

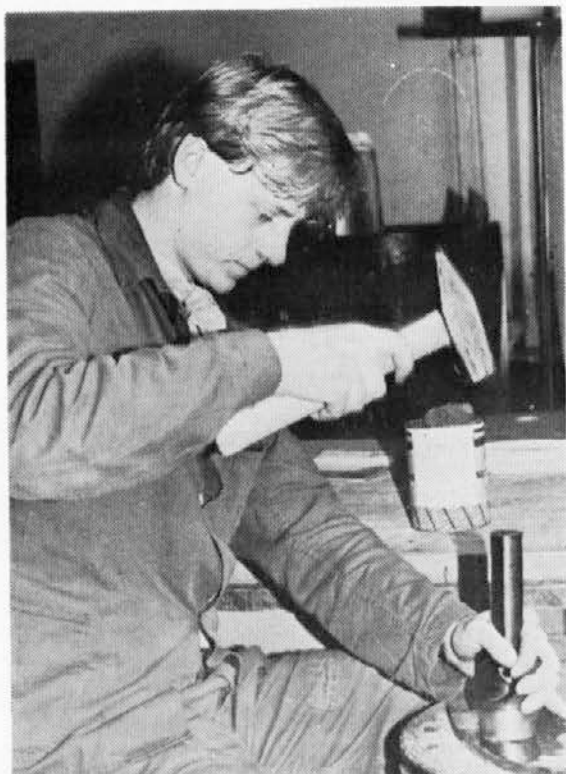
— Na naši stopnji organiziranosti in neurejenosti tržnih razmer ter pri visoki inflaciji bodo zaloge še nekaj časa nujno prisotne v našem poslovnem življenju.

— V nenormalnih razmerah je treba še dosti bolj kot v normalnih resnično gospodariti z zalogami. Zaloge bolj kot v normalnih razmerah omogočajo delo drugih funkcij, običajno pa so večje in s tem so večji tudi njihovi stroški. Take razmere zahtevajo še bolj selektivno obravnavanje posameznih materialov in tekoče spremljanje vseh pomembnih podatkov o pogojih njihove nabave.

Uporabljena literatura

- Shigeo Shingo, Nova japonska proizvodna filozofija
- Dr. Danilo Požar, Gospodarjenje v poslovnih logistiki
- Dr. Zdravko Kaltneker, Oblikovanje sistema materialnega poslovanja

Maks Pešl



V zamahu

RAZLIKA

»Ali veš, kakšna je razlika med vdovo in slamnato vdovo?«

»Kakšna?«

»Vdova ve, kje njen mož leži.«

UVOŽENO

Sin se je vrnil iz tujine, kjer se je oženil in pripeljal domov svojo ženo. Po temeljitem ogledu je rekla mama očetu:

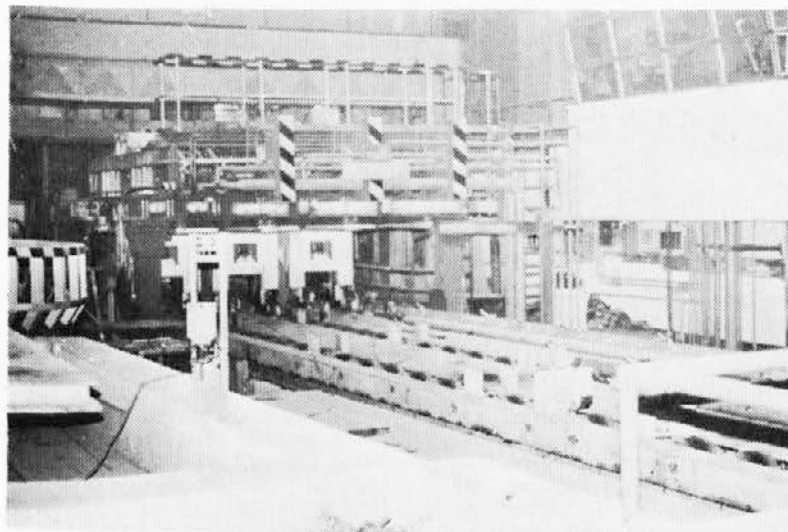
»Posebno lepa sicer ni, je pa uvožena.«

V ŠTORAH ODSLEJ 50.000 TON VEČ GREDEC

Zaključek 1. faze povečanja proizvodnje jekla v Železarni Štore

Investicijski projekt modernizacije jeklarne in valjarne Železarne Štore je bil kot prednostni sprejet v srednjeročni plan Slovenskih železarn in SR Slovenije za obdobje 1981—1985 in razdeljen na dve fazi.

Prva faza, ki se je pričela z izgradnjo maja 1984 in bi morala biti zaključena v 24 mesecih, pomeni izgradnjo druge trožilne naprave za neprekinjeno ulivanje jekla v gredice kvadratnega preseka 140, 180 in 220 mm. Poleg te naprave vključuje še vgraditev vodno hlajenih panelov in obokov v obe elektroobložni peči ter cirkulacijski vodno hladilni sistem za obe fazi. Kompletno izgradnjo je prevzela »na ključ« Metalna iz Maribora. V vgrajeni opremi je 20 % uvoženih delov, 80 % pa je domače opreme. Izgradnja je kasnila 4 mesece glede na pogodbeni rok.



Konti naprava v Železarni Štore

V teku je poskusna proizvodnja. Pri doseganju polne proizvodnje se bo povečala zmogljivost proizvodnje jekla v Štorah od 130.000 t na 180.000 t gredic. S tem se bo praktično pokrila potreba po vložku obeh valjarn in bo odpadel uvoz gredic, ki je sedaj letno znašal do 35.000 ton. Zaradi možnosti uvoza le masovnih kvalitet jekla, iz katerih je Železarna Štore valjala betonsko jeklo, se bo v perspektivi program Železarne Štore praktično preusmeril izključno na kvalitetne in plemenite asortimente valjarniške proizvodnje.

Postavitev druge naprave za ulivanje jekla pomeni tudi boljše izkoriščenost obeh obločnih jeklarskih peči, ker bo s skrajšanjem trajanja šarž zmanjšanja porabe električne energije in grafitnih elektrod na tono jekla.

Zaprta sistem ulivanja na novi napravi za neprekinjeno ulivanje je sodobnejša tehnološka rešitev in pomeni korak dalje v proizvodnji kvalitetnejših čistnejših jekel.

Vgrajeni vodno hlajeni elementi pa zmanjšujejo porabo ognjevdržne opeke in skrajšujejo remontne čase.

Celotna investicija v I. fazo je veljala 3,3 milijarde din. Posebej je ugodno to, da je ves uvozni del opreme že odplačan.

Izgradnja I. faze z možnostjo ulivanja tudi presekov gredic 180 in 220 mm kvadrat potrebuje novo valjarniško ogrodje za valjanje debelejših profilov. To pa je II. faza modernizacije valjarne, za katero tečejo projektirna dela in postopek za finančno pokritje celotne investicije. Ta pa bo dala novih 50.000 ton blagovne proizvodnje kvalitetnih profilov debelejših presekov, predvsem jekel za kovanje.

Dušan Burnik, dipl. inž.,
predsednik poslovnega odbora

OSKRBA Z ENERGIJO

V novembru je bila oskrba železarne z nabavljeno energijo dobra, prav tako pa so bili normalno oskrbovani tudi porabniki z vsemi energenti. Novembra sta se podražila elektro energija za okoli 26 % in tekoči kisik, ki ga dobavljamo iz Ruš, za 29 %. Nabavne cene ostalih energentov so ostale nespremenjene.

Tako so znašali skupni stroški porabljene energije v novembru 1.159 milijonov din, kar je za 7,6 % več kot v oktobru. Stroški na tono skupne proizvodnje pa so se povečali za 22,9 % proti prejšnjemu mesecu, na kar je delno vplivala za okoli 14 % manjša skupna proizvodnja.

Iz primerjave porabljene energije proti planirani je razvidno, da odstopa navzgor le mazut za 3 %, sanitarna topla voda za 4 %, in kisik za 3,5 %, in vsi ostali energenti pa so pod planiranimi porabami.

Primarni energenti	Poraba	Stroški v 10 ³ din
Elektro energija	20 389 569 KWh	533 647
Zemeljski plin	5 376 156 Sm ³	297 350
— kotlarna	1 763 796 Sm ³	93 264
— parna kotla	556 306 Sm ³	29 416
— vročevodna kotla	1 207 490 Sm ³	63 848
— tehnologija	3 612 360 Sm ³	204 086
— prodaja K+P	442 819 Sm ³	23 612
Butan propan	20 148 kg	2 073
Mazut	673 620 kg	51 786
Koks	4 790 kg	232
Karbid	16 900 kg	3 559

Sekundarni energenti	Poraba	Stroški v 10 ³ din
Acetilen	5 949 kg	5 995
Industrijska voda	1 522 484 m ³	52 454
Sanitarna topla voda	10 090 m ³	3 872
Para	4 770 000 kg	44 096
Centralno ogrevanje	9 823 000 MWh	91 347
Kisik	512 283 kg	68 256
Komprimiran zrak	6 200 000 m ³ _n	25 584
Čisti dušik	2 598 m ³ _n	2 054
Tehnični dušik	33 744 m ³ _n	2 423
Argon	9 795 m ³ _n	13 600

Tozd Energija



Hosta

ZA VARNO DELO IN BOLJŠE OKOLJE

Problemska konferenca o vprašanjih varstva pri delu in varstva okolja v organizaciji sindikata je 25. novembra 1986 podrobneje spregovorila o tem kompleksnem področju. Usmerila pa se je predvsem v vprašanja varstva pri delu. V železarni je namreč treba v perspektivi čimveč narediti za humanizacijo dela glede na veliko število invalidov in izboljšanje delovnega in bivalnega okolja nasploh.

Problemska konferenca je sprejela vrsto stališč. Konkretizacijo z ukrepi na posameznih področjih pa bodo po strokovnih obravnavah dorekli samoupravní organi.

STALIŠČA KONFERENCE OO ZSS ŽELEZARNE O VARSTVU PRI DELU IN VARSTVU OKOLJA

1. Glede na razmere in nujnost hitrejšega reševanja problemov na področju VPD in VO moramo tako celotno aktivnost kot posamezne naloge na tem področju opredeliti ter konkretizirati v planskih aktih.

2. Za boljšo stalno varnost pri delu je treba doseči:

- izboljšanje in vzdrževanje osnovnega reda in čistote na delovnem mestu in v neposrednem delovnem okolju ter v okolici posameznih obratov

- ureditev vseh transportnih poti in odlagališč materiala oz. izdelkov z označbami ter opredelitev nakladalnih in razkladalnih mest

- določitev skladišč in njihovo ureditev ter odpravo skladiščenja materiala na mestih, ki za to niso primerna in določena

- dosledno uporabo zaščitnih sredstev in upoštevanje predpisov varstva pri delu morajo zagotoviti predvsem organizatorji delovnega procesa.

Za dosledno izvajanje vseh navedenih aktivnosti moramo organizirati kontrolo v okviru tozdov, ki jo je treba izvajati enkrat tedensko. O rezultatih naj se mesečno poroča tudi komisiji za VPD in VO. O izvajanju nalog, predvsem v najboljših in najslabših primerih je treba pogosteje informirati vse zaposlene prek interne glasila in Novic.

3. Služba za VPD in VO mora prevzeti vso odgovornost za večjo kvaliteto in uporabnost zaščitnih sred-

stev, kar mora sproti spremljati in na podlagi ocen izdelati predloge za izboljšanje. V službi je treba uvesti tudi dejavnost zbiranja predlogov in dajanja pobud za izdelavo ter nabavo raznih ergonomskih pripomočkov za lažje in bolj varno ter humano delo. Služba za VPD in VO mora v sodelovanju s tozdi in drugimi ustreznimi dejavniki izdelati oceno pomembnejših — večjih negativnih žarišč na področju VPD in VO, v kateri je med drugim treba opredeliti za zdravje najnevarnejša dela oz. delovna okolja (z največ bolniške in nastanka invalidnosti) ter izdelati program ukrepov za odpravo »črnih točk«. Izvajanje tega programa in dejanskega stanja v takih okoljih je treba sistematično spremljati.

4. Na področju invalidnosti je izredno pomembna pridobitev celovite in kvalitetne ocene ob preostali delovni zmožnosti delavca in pridobitev konkretne ocene psihofizičnih obremenitev na predlaganem novem delu, saj je to osnovni pogoj za produktivno zaposlovanje invalidov. V DO moramo izdelati program kroženja delavcev na enako zahtevnih delih povsod, kjer se pojavljajo večje enostranske obremenitve. Hitreje je treba uvajati preventivno rekreacijo pri vseh delih, kjer je to potrebno in možno izvajati.

5. Zmanjšanje bolniške je v veliki meri odvisno od kvalitete storitev zdravstva in ocene lečečega zdravnika, ki je za to strokovno usposobljen. Kontrola bolniškega reda bo učinkovita le, če bo dovolj strokovna, zato je treba iskati rešitve v tej smeri.

6. Potrebno je razpisati usmerjene in množične inovativne naloge ter določiti ustvarjalne naloge za odpravo slabih razmer na področju VPD in VO. V okviru aktivnosti za izgradnjo ter oblikovanje centra za preventivno tehnično in zdravstveno varstvo delavcev, ki naj bi bil v središču železarne, je treba najprej zagotoviti prostore za novo postajo prve pomoči ter obratno ambulanto v zdravnikom in zobozdravnikom v okviru Železarne Ravne.

7. Za večjo učinkovitost uporabe sredstev iz naslova davčnih olajšav je treba plan porabe teh sredstev uskladiti s planom investicij ter nadomestitev, pri čemer morajo sodelovati tako tozdi kot služba za VPD in VO

ter tozdi PII. Prosta in neangažirana sredstva tozdov je treba združevati v skupni program. Preučiti se mora možnost še dodatnega posebnega zbiranja sredstev za izboljšanje razmer na področju VPD in VO predvsem za hitrejšo odpravo težkih, nevarnih, nezdravih in ekološko nevarnih del. Dosledno je treba upoštevati predpise, da mora za vsako novo investicijo izdati soglasje tudi služba za VPD in

VO, ki jo je treba v večji meri vključevati tudi pri nabavi novih strojev in naprav.

8. V DO je nujno treba izdelati načrt ureditve peš poti in parkirišč v železarni ter pred železarno ter določiti nakladalna in razkladalna mesta v delovni organizaciji. Določiti je treba tudi mesta in način zbiranja odpadkov ter odlagališča zanje.

J. D.

Varstvo okolja v občini in železarni

VSAK ČETRTI INVESTICIJSKI DINAR ZA VARSTVO OKOLJA

Dosedanji uspehi Železarne Ravne pri varstvu okolja so veliki. Tudi v naših načrtih za obdobje 1986—1990 načrtovalci namenijo veliko sredstev za reševanje problemov varstva okolja. Ekologija je draga: vsak četrti investicijski dinar je namenjen postavitvam čistilnih naprav ali agregatom, ki bodo pri svojem obratovanju manj onesnaževali kot do sedaj. Nekaj teh naložb naj potrdi, da je ekologija postala sestavni del tehnoloških projektov v naši železarni.

- Pri modernizaciji valjarne bomo postavili čistilno napravo za odpadne vode.

- Pri modernizaciji toplotne obdelave bomo namestili peči, ki ne onesnažujejo zraka, mazut bomo nadomestili z zemeljskim plinom.

- V jeklarni II bomo postavili novo odpraševalno napravo, ki bo, tako kot v jeklarni I, v celoti odpravila onesnaževanje s prahom.

- V projektu orodjarne in rekonstrukcije drugih mehanskih obratov bomo poskrbeli za čiščenje oljnih emulzij.

- V projektu izkoriščanja odpadne toplote bomo zmanjšali onesnaževanje zraka.

- Projekt konti liva vsebuje rešitve onesnaževanja odpadnih voda,

- enako pri projektu modernizacije kovačnice.

Vrednost naložb v tem obdobju znaša po ocenah iz leta 1985 okoli 23.325.500 din. Od te investicijske kvote se načrtuje samo za reševanje ekološke problematike kar 23 % oz. 5.372 milijard dinarjev. — To je velik delež. Vreden je posnemanja, še zlasti tistih delovnih organizacij, ki še danes nimajo pozitivnega odnosa do varstva okolja, pa so morda še hujši onesnaževalci od nas. Naš delež investicijskih vlaganj v varstvo okolja je tudi najvišji v Slovenskih železarnah.

Naj k temu podatku dodamo še naslednjega:

- v železarni porabimo za obratovanje čistilnih naprav letno kar 550.000 kWh električne energije, kar predstavlja 2,7 % celotne porabljene električne energije v železarni.

Čisti zrak in čista voda postajata vse dražja. Zato: velikim investicijskim stroškom in stroškom rednega vzdrževanja in obratovanja čistilnih naprav v naši železarni pridružimo še naše osebne investicije — da bomo na delovnem mestu in doma skrbeli za varovanje našega bivalnega okolja.

NA POSVETOVANJU METALURGOV PRVIČ TUDI O EKOLOGIJI V SLOVENSKIH ŽELEZARNAH

2. in 3. oktobra 1986 je bilo v Portorožu 36. znanstveno-tehnološko posvetovanje metalurgov, ki ga organizira Metalurški inštitut v Ljubljani. Glede na vse aktualnejšo ekološko problematiko pri nas se je organizator odločil, da posreduje naši javnosti tudi dosedanje dosežke in prihodnje dejavnosti slovenskih železarjev pri varstvu okolja.

Zato je združenje slovenskih železarn aktiviralo delovno skupino iz vseh treh železarn, ki je pripravila kompletno gradivo z naslovom Ekološka dejavnost v slovenskih železarnah. Skrčeno vsebino je delovna skupina, ki so

jo sestavljali z Jesenic dipl. inž. Dragica Bezljaj in dipl. inž. Janez Kunstelj, iz Štor dipl. inž. Viktor Logar in inž. Mirko Podgornik in z Raven dipl. inž. Jerica Jamer in inž. Jožko Kert, v obliki referata predstavila udeležencem posvetovanja.

Med sklepi je bilo rečeno tudi: poleg dosedanjih strokovnih komisij za vsa področja metalurgije naj se pod okriljem KI ustanovi strokovna komisija za varstvo okolja, ki naj ima za naloge reševanje ekološke problematike v vseh treh slovenskih železarnah.

Jožko Kert



Naše gore

Sloveniji smo predstavili naš sistem OD in inovacij

Naša sistema OD in inovacij sta na republiškem svetu ZSS vzbudila toliko pozornosti in priznanja, da smo 11. in 12. decembra 1986 na Ravnah skupaj pripravili in izvedli posvet z naslovom

zultatoma dela (znanje, kadrovanje, organizacija, odnosi).

— Za naš socialistični razvoj je zelo pomembno spoznanje, da potrebujemo merilo ekonomske uspešnosti, na katero navežemo

ramo doseči predvsem skozi boljši poslovni rezultat, ne pa skozi drobnjakarska merila.

— Od ohlapnih družbenih meril, analitične ocene in individualnih normativov naj bi se sistem

je treba bistveno bolj odpreti možnosti za rast OD.

UDELEŽENCI SO POSVET OCENILI ZELO DOBRO

Okoli 130 udeležencev posveta iz vse Slovenije (večina je bila seveda iz OZD) je živahno razpravljalo. Naši organizatorji so bili tako hitri, da so se vprašanja z odgovori vred pojavila na platinu, naši strokovnjaki pa so še dodatno komentirali.

Na vprašalnik o posvetovanju je odgovorilo 100 udeležencev. Iz odgovorov povzemamo, da jih je 61 organizacijsko plat ocenilo z odlično, 35 pa s prav dobro. Strokovno plat jih je ocenilo z odlično 34, s prav dobro 54.

Razlage so bile razumljive 79 udeležencem, 60 jih je zainteresiranih za prenos naših rešitev v njihove DO. Posvet je v celoti izpolnil pričakovanja 61, delno 35 udeležencem.

Po vrsti so jih najbolj pritegnile naslednje teme: strokovni razvoj 61, osebni prispevek 49, splošna predstavitev sistema 43, inovacije 31 itn.

Kritične pripombe so letele na manj pomembne stvari (skromna dvorana — kavarna, slaba slika, oddaljena prenočišča). Upoštevati pa kaže pomisleke o prenatrpanem programu (od jutra do večera) in predlog za organizacijo razprav po skupinah.

Povzamemo lahko, da smo bili veseli izjemnega zanimanja in da ta posvet gotovo ni bil zadnji te vrste. Ker pa smo v TV priredbi lahko videli vso stvar tudi na malih zaslonih, lahko upravičeno rečemo, da smo se predstavili vsej Sloveniji.

n. r.



Udeleženci iz vse Slovenije

Predstavitev praktičnih rešitev delitve po delu in rezultatih dela ter inovativne dejavnosti v Železarni Ravne. Referati so se zvrstili takole:

— Vsebinske usmeritve in dileme na področju OD in inovacij ter grobo predstavitev celotnega sistema je podal Ivan Žagar.

— O razporejanju dohodka in čistega dohodka je spregovoril Andrej Cetinski, direktor interne banke sozda Slovenske železarne.

— Minulo delo je prikazal Brane Zerdoner, strokovni razvoj Eleonora Gladež, osebni prispevek Filip Rožanc, samoupravne splošne akte in odločanje Silvestra Bračko-Božič, inovacije pa Damjan Berložnik.

— Družbene usmeritve za leto 1987 je predstavil Brane Mišič z republiškega sindikata.

DOLGOROČNE USMERITVE NA PODROČJU OD

Ker smo naš sistem OD dovolj premlevali pred sprejemom, ga zdaj ne bomo predstavljali. Oglejmo pa si bolj dolgoročne usmeritve na tem področju.

— Ukiniti postopno individualne normative (norme) in jih nadomestiti s kolektivnimi, zlasti ekonomskimi merili.

— Uvesti bolj elastično organizacijo delovnih procesov, stremiti k ukinitvi AOD in jo zamenjati s strokovnim razvojem delavca.

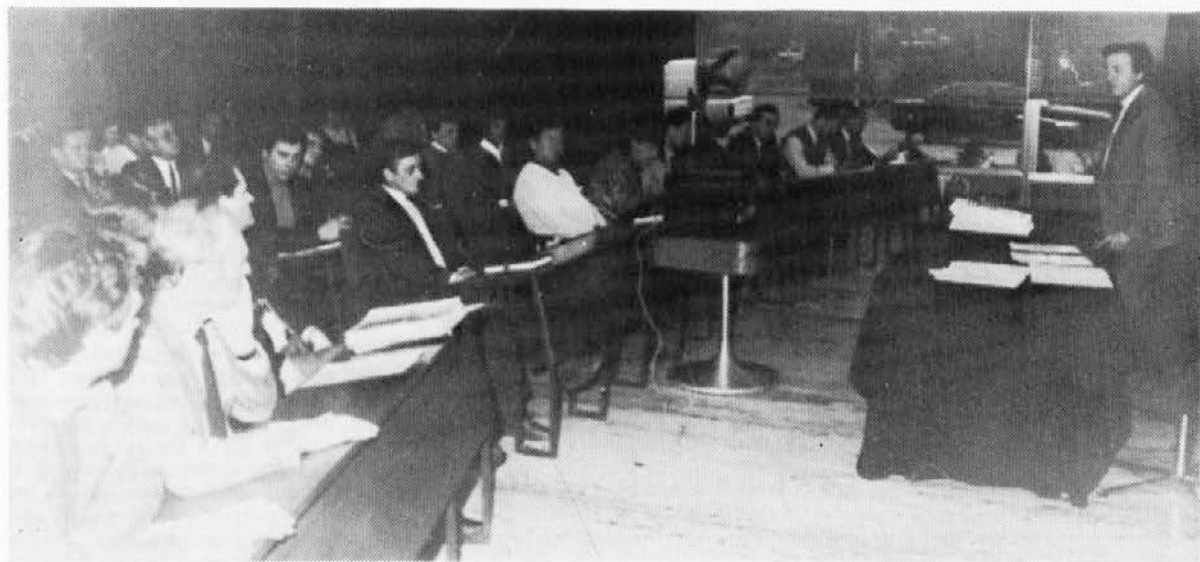
— Ne težiti k čim večjim razlikam OD na istem delu, ampak k optimalnemu delu oziroma re-

OD, kar bo spodbuda in gonilo.

— Pogoji za rast produktivnosti, kvaliteto in inovativnost je bistveno višji nivo OD, ki ga mo-

usmeril k čvrstemu merilu poslovne uspešnosti, k strokovnemu razvoju človeka in njegove ustvarjalnosti. Na teh osnovah pa

PROIZVODI IZ KARBIDNIH TRDIN



V decembru smo priredili uspešno posvetovanje o proizvodih iz karbidnih trdin in njihovi uporabi. Udeležilo se ga je okoli 40 predstavnikov iz 22 DO, največjih uporabnikov na domačem trgu. Predstavili smo jim proizvodni program železarne in firme Leuco, vodilne proizvajalke v Evropi. Na podlagi kooperacijske pogodbe lahko dobavimo vse proizvode Leuca porabnikom v Jugoslaviji.

Namen posvetovanja je bil, da pridobimo izkušnje in znanje porabnikov. Naš trg v celoti uvaža zahtevnejše proizvode iz karbidnih trdin. To kaže, da bi se moral TRO čimprej usposobiti za finalizacijo proizvodov, kot so npr. roto rezila itn. Nekateri udeleženci so izkoristili priložnost za rešitev konkretnih problemov.

Korakanje na mestu v tretjem mandatu

Več kot pol leta je od volitev. Nobena novost ni ugotovitev, da je delegatski sistem v določeni krizi, da niti približno ne funkcionira in ne daje takih učinkov, kot so bili deklarativno postavljeni. V Železarni Ravne zaradi sorazmerno velike angažiranosti nekaterih dejavnikov situacija najbrž, v primerjavi z nekaterimi drugimi okolji, ni najslabša, je pa vse prej kot spodbujajoča. Vsebinski problemi so slejkoprej v vseh okoljih in ravneh enaki ne glede na formalnosti.

Na več konferencah delegacij smo preteklo jesen spregovorili tudi o delovanju delegatskega sistema. Zanimiva je ugotovitev, da ga večina delegatov in delavcev načelno ne odklanja in da je veliko ljudi, ki so pripravljeni aktivno delovati, vendar vidijo toliko ovir, da se jim vse skupaj zdi nesmotrno.

V tabeli je razvidna udeležba delegatov na konferencah delegacij železarn, ki so v poprečju komajda sklepčne. Poprečna udeležba bi se gibala okrog 16 delegatov od 26.

Udeležba sicer ni merilo, je pa viden odraz nekega stanja, odnosov oz. interesa delegatov in delegacij. Pregled je podan z namenom, da v posameznih tozidih ali pa kar v vseh

zlasti sindikalni delavci kot tudi vsi drugi vendarle nekaj rečejo in se zamislijo ter morda tudi kaj store.

Konferenca OO ZSS iz železarne skupaj z delegati konference za ZZZD je poleti obravnavala vprašanje urničevanja delegatskega in skupščinskega sistema. Šlo je sicer za vprašanje uveljavljanja delegatskih odnosov in odločanja v zborih skupščine. V železarni pa smo menili, da je treba problem postaviti širše v celotno sfero odločanja. Po eni strani gre tudi za kontinuiteto razprav o kritični analizi. Te razprave so bile, kakršne so pač bile, vendar nekaj so le dale. Iz teh stališč je razvidno, da želimo bolj oster, morda bolj radikalen poseg vsaj v nekatere elemente sistema, če že ne v sam sistem, ter da vsake blažitve in lakiranje stanja ter apeli s pozivanjem na državljansko, delavsko in delegatsko zavest niso učinkoviti.

Ker delavci niso bili širše obveščeni, sedaj povzemamo stališča, ki smo jih do tega problema posredovali občinski skupščini in ki jih je tudi sprejela. Podprli smo sicer vse predloge, ki so zadevali uveljavljanje delegatskih odnosov in odločanje v zborih skupščine občine z namenom izboljšati in doseči večjo kvaliteto pri od-

ločanju v družbenopolitični skupnosti. Predlagali smo in bilo je tudi imenovano posebno delovno telo, ki bo z interdisciplinarnim pristopom do spomladi 1987 preučilo nekatere predloge, obdelalo posamezna vprašanja in pripravilo predlog konkretnih rešitev, kar zadeva funkcioniranje delegatskega sistema naslovljen, posebej v družbenopolitični skupnosti, posebej v SIS družbenih dejavnosti in SIS materialne proizvodnje. V tem delovnem telesu so vključeni predstavniki različnih OZD in DPO. Ta delovna skupina se je oktobra že sestala in imenovala več podskupin za posamezna področja, ki se širijo s predstavniki strokovnih služb in interesnih dejavnikov. Tako pričakujemo, da bi se do spomladi do občinske skupščine in pred tem v razpravo na DPO prišli do določenega predloga izboljšanja, racionalizacije in optimalnejših rešitev, ki bi vsaj delno pripomogle k boljšemu delovanju delegatskega sistema na vseh področjih in ravneh. Pozitivno je to, da so vsi, ki so do sedaj sodelovali — imamo pa pomislek, da bo tudi z vsemi tistimi, ki bodo kasneje sodelovali — podprli usmeritve, da s skrivanjem resničnega stanja in posplošnimi formulacijami, ki izključno zagovarjajo obstoječe stanje, ne bomo dosegli vsebinskega premika.

V stališčih smo predlagali preučitev in spremembo pristojnosti posameznih organov in skupščin, tako zborov, izvršnega sveta kot delovnih teles, spremembo metode dela, predvsem pa odpravo kratkih stikov v delegatskem komuniciranju, kjer je že sama organizacija osnovna ovira. Poudarili smo pomen selekcije glede pristojnosti odločanja po nivoju, vsebini in obsegu zadev. Seveda bodo preučena tudi vprašanja informiranja, delegatskega gradiva in selektivnost pri tem. Eden bistvenih problemov pa so vsi vidiki slabih komunikacij tako živih, direktnih kot tudi pisnih ter vloga poslovnih delavcev in delavcev strokovnih služb. Vprašanje zase pa je način delovanja družbenopolitičnih organizacij. Predlagali smo tudi preučitev metode dela delegatov v ZZZD republiške skupščine na način, da bo združeno delo v njem imelo večji vpliv.

Zavzemamo se za večje pristojnosti izvršnega sveta občine, izvršilnih organov v SIS in strokovnih služb. Pri tem pa poudarjamo, da moramo ojačati kontrolno funkcijo skupščine in organov ter način ugotavljanja odgovornosti. V širšem kontekstu gre tu za vprašanje volilnega sistema, ki pa ni predmet tega razmišljanja.

Poleg splošnih in načelnih je bilo tudi več konkretnih predlogov. Tako se zavzemamo za oblikovanje skupnih delegacij SIS, morda v perspektivi tudi za ZZZD, čeprav se zavedamo, da so tu potrebne zakonske spremembe. Pri tem velja omeniti, da gre akcija v dve smeri: prvič v oblikovanje konkretnih predlogov in rešitev v okviru občine oziroma to, kar sami lahko naredimo, ter drugič v oblikovanje pobud in predlogov za spremembo zakonov in podobno, saj vemo, da smo v fazi razprav o ustavnih spremembah in da je jasno, da bo slejkoprej treba spreminjati tudi mnoge druge zakone in družbene rešitve.

Zavzemamo se za enotno strokovno službo SIS, obenem pa, da se razčisti dvojnost, ki v določeni meri

nastopa, ker imamo tako v SIS kot v občinski upravi službe in organe, ki so pristojni za posamezna področja. Razmejitev funkcij je sploh problem, na katerega zadevamo na vseh ravneh pri organih od tozda do federacije.

Predlagali smo ponovno ustanovitev ene SIS materialne proizvodnje v občini. O tem tudi potekajo širše razprave. Pri tem pa smo poudarili, da je treba ločiti izvajalske od upravljalških funkcij, organizacij, služb in dejavnikov, ki pri tem nastopajo. Dolgoročno smo predlagali tudi združitev nekaterih SIS. Nesmotrno se nam na primer zdi, da v sferi socialne, kjer sicer obstaja SIS socialnega varstva, imamo toliko interesnih skupnosti o eni sami družbeni funkciji, ki se ji v svetu pravi sociala. Tu gre za socialno skrbstvo, otroško varstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje ipd. Posledica so parcialni interesi, neinformiranost in nepoznavanje, odločanje o integralnih elementih celovite problematike in morda še kaj. Kar zadeva postopke in delovanje smo ponovno opozorili na vprašanje usklajevanja, programiranja in koordiniranja samoupravnih in političnih aktivnosti. Kljub večletni pomislekom je stanje še vedno tako, da si vsaka družbenopolitična organizacija, skupnost in podobni postavlja svoje programe dela in izvaja aktivnosti ne glede na druge, kot da ne bi vsi skupaj delovali za iste cilje. Ocenjujemo, da gre poleg sistemskih tudi za subjektivne vzroke, kar pa ni predmet današnjega razmišljanja. Predlagali pa smo, da bi moral biti osnovni nosilec koordiniranja v občini, tako vsebinskega kot časovnega, njen izvršni svet. Vse te pobude in predlogi so organizacijska, metodološka in tehnična, samo v manjši meri pa vsebinska vprašanja delovanja delegatskega sistema. Upamo, da bomo z boljšimi rešitvami naredili premik na bolje, če ne bo togih pogledov, kot so bili v primeru blokiranja predloga za skupno delegacije SIS družbenih dejavnosti. Tudi verbalni apeli na boljše delo delegatov, ki se sklicujejo na državljansko, delavsko ali družbeno zavest in priпадnost, niso učinkoviti in so celo neprimerni. DPO in njihovi organi, z drugimi besedami funkcionarji v teh organih, naj raje razmišljajo o vsebinskih vprašanjih in premikih, če so za to sposobni in pripravljeni tako razmišljati. Mnogim pa je jasno, da je bistven in edini vsebinski problem v tem, ker poleg delegatskega obstaja izveninstitucionalni sistem odločanja — tu je citirana kritična analiza političnega sistema — in da ta sistem v bistvu tudi še kar dobro deluje, vendar brez delegatov in delegacij, ki so zaenkrat samo institut potrjevanja. Ko bomo začeli razmišljati iz te smeri, potem bomo na boljši poti do boljših rešitev.

-deja

ŠTEVILO KONFERENC DELEGACIJ

Prisotnost na sejah	ZZD	RD	IZ	SSS	ZAP	PIZ	ZV	KUL	TK	SS	OV	VP
	8	1	3	5	2	3	3	2	2	1	1	1
Jeklarna	3	1	3	4	2	0	0	2	0	2	1	0
Jeklolivarna	4	0	3	1	1	1	2	1	1	2	1	0
Valjačarna	7	1	3	5	2	3	1	2	0	2	2	1
Kovačnica	3	1	2	5	0	0	2	2	0	0	1	1
Jeklovlek	6	0	2	5	2	2	2	1	2	2	1	0
TSD	5	0	2	3	1	3	0	2	1	1	0	1
Kalilnica	3	0	1	1	0	0	0	2	1	0	0	0
Orodjarna	6	1	2	3	0	2	1	0	0	1	1	1
Stroji in deli	3	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	1
Industrijski noži	5	1	0	3	1	2	1	0	1	2	2	1
Pnevmatični stroji	6	1	3	0	1	2	3	2	2	1	0	0
Vzmetarna	1	1	0	3	0	2	1	0	1	2	1	1
TRO	6	1	2	4	2	2	3	1	2	2	1	1
Energija	6	1	3	5	2	3	3	1	1	2	1	1
ETS	8	0	3	3	1	2	3	1	2	2	2	1
SGV	6	1	2	4	0	2	2	0	1	2	2	1
Transport	8	1	1	0	1	1	3	2	2	1	1	1
PII	5	1	1	5	1	3	1	1	2	2	0	1
RPT	5	0	3	5	2	0	2	0	2	2	1	0
Komerciala	7	1	3	2	2	2	3	1	1	2	2	0
KK	3	1	2	3	1	3	2	1	2	1	2	1
Družbeni standard	5	0	2	4	2	3	2	0	1	1	2	0
Računovodstvo	6	1	3	5	2	2	3	2	2	1	2	1
Gospodarjenje	7	1	2	3	2	3	3	1	1	1	2	0
KSZ	6	1	1	3	2	3	3	2	1	2	2	0
PFS	6	0	2	4	1	1	2	2	2	1	1	0
Skupno	136	17	51	84	32	47	48	29	31	37	32	15
Poprečno na sejo	17	17	17	16-17	16	15-16	16	14-15	14-15	17-18	16	15

Legenda: ZZZD - zbor združenega dela, RD - raziskovalna dejavnost, IZ - izobraževanje, SSS - stanovanjska skupnost, ZA - zaposlovanje, PIZ - pokojninsko - invalidsko zavarovanje, ZV - zdravstveno varstvo, KUL - kultura, TK - telesna kultura, SS - socialno skrbstvo, OV - otroško varstvo, VP - varstvo pred požarom.

VODENJE IN SODELOVANJE PRI KRUPPU

Kruppove tovarne pozna iz zgodovine tudi marsikateri nezelekar. Danes niso manj pomembne kot nekoč, zato utegnejo njihova navodila za vodenje in sodelovanje koristiti tudi nam.

POSTAVLJANJE CILJEV

Da bi bilo vodenje uspešno, morajo biti delovni cilji znani. Vodilni delavci izdelajo skupaj z delavci njihove delovne cilje in jih vključijo v okvir nadrejenih ciljev. Pri tem upoštevajo znanje in izkušnje delavcev in po možnosti tudi njihove pobude in predloge.

Cilji morajo ustrezati zahtevam in možnostim delovnih mest, za delavce pa morajo biti enopomenski in razumljivi.

Vsako je odgovoren za to, da doseže svoje cilje.

Če se pogoji, v katerih so bili delovni cilji postavljeni, spremenijo, jih je treba preveriti in prilagoditi novim razmeram.

RAZPOREJANJE NALOG

Na podlagi sprejetih ciljev prenesajo vodilni delavci naloge, odločitvena pooblastila in odgovornost na svoje delavce. S tem spodbujajo njihovo samostojno mišljenje, odločanje in delovanje.

Lastna odgovornost delavcev za sprejete naloge pa vodilnim delavcem ne odvzame njihove odgovornosti za vodenje.

Delavci morajo sprejete naloge opraviti strokovno, odgovorno in v določenih rokih.

Vodilni delavci posežejo v potek dela samo v primeru, če se zdi doseganje delovnih ciljev ogroženo.

OBVEŠČANJE DELAVCEV

Vodilni delavci pravočasno in celovito seznajajo svoje delavce o dogodkih, ki so za njihovo delo pomembni. Obveščajo jih tudi o pomembnih dogodkih v delovni organizaciji. S tem večajo zanimanje za delo in povezanost z delovno organizacijo.

Spodbujajo delavce, da si informacije, ki so jim dostopne in potrebne za izpolnitev nalog, prikrbijo sami.

Delavci pravočasno obveščajo vodilne delavce o rezultatih dela in o dogajanju, ki je za nadaljnje izvajanje nalog bistvenega pomena ali odstopa od običajnega poteka.

NADZIRANJE USPEHA

Da bi lahko vodili s ciljem pred očmi, se vodilni delavci informirajo o poteku del in kako delavci dosegajo cilje, postavljene v nalogah.

Skupaj z delavci primerjajo dosežene rezultate s cilji, ugotovijo odstopanja in vzroke zanje.

Kontrola naj zajame tudi vodenje, če imajo delavci zadolžitve te vrste.

Nadzorovati uspeh pomeni tudi nuditi delavcu navodila in po-

moč, da bi ga spodbudili. Vodilni delavec tako usposablja delavca za vedno večjo samokontrolo.

NAPREDOVANJE DELAVCEV

Vodilni delavci podpirajo svoje delavce pri poklicnem razvoju z dajanjem kvalificiranih nalog in s ciljem izobraževanja.

Sposobnim delavcem je treba dati možnost za razvoj in napredovanje nad lastno področje, da bi mogli napredovati glede na svoje sposobnosti in delovne uspehe ter v interesu delovne organizacije.

Delavci si morajo tudi sami prizadevati za svoje nadaljnje izobraževanje.

Od časa do časa se je treba z delavci pogovoriti. V odprti izmenjavi mnenj je treba obravnavati delovno področje delavcev ter njihov nadaljnji strokovni in osebni razvoj. Držati se je treba ustreznih meril za napredovanje in razvoj.

SPodbujanje sodelovanja

Kooperativno vodenje obsega medsebojno sodelovanje vodilnih delavcev. Cilje in naloge drugih področij podpirajo na ta način, da si izmenjujejo potrebne informacije.

Vodilni delavci opozarjajo svoje delavce na nujnost intenzivnega sodelovanja v zvezi s sprejetimi nalogami, in to znotraj lastnega področja kot tudi z drugimi področji. Pripravljenost delavcev za tako sodelovanje je nekaj samo po sebi razumljivega.

(Vir: Krupp Mitteilungen 6/85)

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

- 7581 Rue L. W., Holland P. G., Strategic Management: Concepts and Experiences 1986
7582 Wall J. F., Statistical Data Analysis Handbook 1986
7583 Luthans F., Organizational Behavior, fourth ed. 1985
7584 Davis K., Newstrom J., Human Behavior at Work: Organizational Behavior 1985
7585 Schulz, Sundermeyer, Deutsche Sprachlehre für Ausländer 1960
7586 Chorafo D. N., Fourth and Fifth Generation Programming Languages 1986
7588 Baras M. E., Guide to Using Lotus 1.2.3. tm 1984
7589 Kos M., Pogled v prihodnost 1986
7590 Usposabljanje za dela in naloge na 1. in 2. stopnji zahtevnosti. Priročnik 1986
7591 Naisbitt J., Megatrendovi 1985
7592 Jurančič J., Srbohrvatsko slovenski slovar 1986
7593 Energija in razvoj 1986
7594 Flašker J., Verižna gonila 1985
3799/10 Tehniška enciklopedija 10 Oru-Polj 1986
7595 Navodilo za uporabo programov za spremljanje in aktivnosti razvoja in raziskav za računalnike IBM, PC, XT, ECM MB., Institut za gospodarski, socialni in prostorski razvoj, Ravne 1986
7596 Reknagel — Sprenger, Grejanje i klimatizacija 1984
7597 Fink D. G., Christiansen D., Electronics Engineers' Handbook 1982
7598/I Helms H. L., Electronics Applications Sourcebook I. 1986
7598/II Helms H. L., Electronics Applications Sourcebook II. 1986
7599 Haris C., Crede C. E., Shock and Vibration Handbook 1986
7600 Jenkins G. M., McLeod G., Case Studies in Time Series Analysis 1983
7601 McLeod G., Box Jenkins in Practice 1983
7602 Aleksander I., Digital Systems for Industrial Automation 1984
7603 Jones E., Using dBase III 1985

- 7604 Budnick F. S., Finite Mathematics.
7605 Carrol D. W., Programming with Turbo Pascal 1985
7606 Kopeck R. F., Micro to Mainframe Links 1986
7607 Kater D. A., Kater R. L., Getting the Most out of Your Epson Printer 1986
7608 Teicholz E., CAD/CAM Handbook 1983
7609 Liskin M., Advanced dBase III Programming and Techniques 1986
7610 Gilton H. M., Morgan R., Introducing the Unix System 1985
7611 Graham J. L., Your IBM PC A Guide to the IBM Personal Computer 1985
7612 Mc Graw Hill Dictionary of Computers 1985
7613 Rosenqvist F., Principles Extractive Metallurgy 1986
7614 Seybold B. P., O'Keeffe L., Statistical Packages for the IBM PC Family 1986
7615 Samoupravna ureditev zdravstvenega varstva na Slovenskem 1986
7616 JUS katalog 1986
7617 Hofer, Datenfern — Verarbeitung 1984
7618 Möltgen, Stromrichtertechnik 1983
7619 Gros H., Elektrische Versuchsantriebe für Werkzeugmaschinen 1981
7620 Watzinger H., Anwendung Netzgeführter Stromrichter 1976
7612 Pretnar J., Rusko slovenski slovar 1986
7622 Hornby A. S., Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English 1986
7623 Fox D., Waite M., Computer Animation Primer 1986
7624 JUS čelici i čelični liv 1981
7625 Smernice za oblikovanje vzgojno izobraževalnih programov v usmerjenem izobraževanju 1983
7214/III Komentar obligacijskih razmerij III, IV 1985
7626 Günter M., Zeitdiskrete Steuerungssysteme 1986

- 7627 Rotter B., Varno delo v obratih družbene prehrane in trgovinah z živili 1983
7628 Grad, Škerlj, Vitorovič, Veliki angleško — slovenski slovar 1986
7629 Rus V., Odločanje in moč 1986
7630 Williams, Knaus, Dynamic Fracture 1985
7631 Lemke R., Jaffu F., Computer Assisted Radiology 1985
7632 Kailath T., Modern Signal Processing 1985
7633 Krausz A. S., Time Dependent Fracture 1985
7634 Harms Wyman, Mathematic and Physics of Neutron Radiography 1986
7635 Squires, Practical Physics 1985
7636 Watt I. M., The Principles and Practice of Electron Microscopy 1985
7637 Swaij A., Heat nad Mass Transfer in Fixed and Fluidized Beds 1986
7638 Hahn T., International Tables for Crystallography 1983
7639 Jansen H., Anwendung digitaler Bausteine 1985
7640 Pawson R., Knjiga o robotih 1986
7641 Klemenc B., Zgradimo majhno hidroelektrarno 4. del 1986
7642 Vlant L., Zgradimo majhno hidroelektrarno 6. del 1986
7643 Kodek D., Mikroprocesorji. Delovanje in uporaba 1986
7644 Fitzgerald + sodelavci, Basic Electrical Engineering 1983
7645 Desoer, Kuh, Basic Circuit Theory 1984
7646 D'Azzo, Houpis, Feedback Control System Analysis and Synthesis 1985
7647 Stagg, El Abid, Computer Methods in Power System Analysis 1985
7648 Electrical Contracting Business Handbook 1986
7649 Byron G., Introduction to Engineering Calculations 1979
7650 Anikin, Krilov, Avtomatizacija prekotirovanja štopov dlja holodnoj listovoj štopovki 1986
7651 Morris N. M., Advanced Industrial Electronics 1984
7652 Nührmann, Das Grosse Werkbuch Elektronik 1984
7653 Hawkins J., The Oxford Dictionary of Modern English 1984
7654 Radonjić D., Osnove marketinškega informacijskega sistema 1986
7655 Sudski rokovnik sa advokatskom tarifom, sudskim taksama i adresom advokata 1986
7656 Grad A., Francosko slovenski moderni slovar 1982
7657 Slovenija, te poznam? 1986
7658 Vahid H., Danon J., Električne mašine 1984
7659 Petrovič D., Električno osvetljenje 1985
7660 Kurtović H., Ozvučavanje 1985
7661 Pravniki v gospodarstvu včeraj, danes in jutri 1986
6550/III Bošnjaković F., Nauka o toplini, 3. del 1986
3587/715 Tehovnik F., Koroušič B., + sodelavci, Uporaba Fe SiBa v jeklarstvu 1986
3587/639/II Legat J., Dobi D., Lastnosti jekla Č 5481, 2. del 1986
3587/716 ZRMK, Poročilo o osnovnih preiskavah jeklarke elektro žlindre ŽR 1986
3587/717 Navodila za programiranje s pomočjo postprocesorja, Fakulteta za str. Lj. 1986
3587/718 Navodila za programiranje CH 552, Charmiles, Fakulteta za str. Lj. 1986

KULTURA

SLIKARSKA KOLONIJA RAVNE '86

Udeleženci lanske kolonije so bili:

Stojan Brezočnik, predmetni učitelj z Raven na Koroškem, **Bojan Golija**, akad. slikar, redni profesor na Pedagoški fakulteti v Mariboru, **Janez Knez**, akad. slikar, svobodni umetnik iz Trbovelj, **Mirjam Zupančič**, akad. slikarka in kiparka iz Ljubljane, **Tone Cimerman**, slikar iz Križevcev pri Ljutomeru, **Leopold Hočevar-Hoči**, akad. slikar iz Trbovelj, **Martina Koritnik-Fajt**, akad. slikarka iz Krškega, **Ernest Krnaič-Enči**, slikar in oblikovalec iz Ljubljane.

Presenetil je domačin **Stojan Brezočnik** s ciklusom akvarelov na temo Svetneči Gašper in z asociacijami v zvezi z njo. Sivina slike, ki jo ponekod poživljajo barvni punkti v modrikastih ali rdečkastih tonih, zla-

pripomočki (palica, sekira, nahrbtnik, klobuk), vpisane besede (zlasti »prekleta koroška zemlja«) simbolizirajo grenkobo in razočaranje in tudi nesmisel bivanja, ki je bilo polno garanja, a je vendarle uspelo ohraniti čast in vse tiste dobre človeške lastnosti, ki vzbujajo spoštovanje.

Slika z množico ljudi v zadnjem planu, s prazno mizo v srednjem in z Gašperjevo zapuščino v prvem planu jasno kaže na smrt. Nepotrebno hranjenja.

Lani oktobra umrl **Leopold Hočevar** je tipičen slikar. Spreten v nanosu in izbiri barv, eleganten v potezi. Široka barvna polja in dolge barvne linije šele v večji oddaljenosti podajo globino prostora, strojansko panoramo, Uršljo goro, kmetijo na obron-



Bojan Golija, Filip Večko



Stojan Brezočnik, Iz cikla Svetneči Gašper

simbolizira na primeru Filipa Večka starost, ki je utrujenost, propadanje in praznina. Podpis portretiranca dodatno definira roko, v ospredju pa so Lipjeve citre. Ob slikah Bojana Golije so nekateri vzdihovali, nekateri pa so se razjokali.

Ernest Krnaič je razstavil pastelev. Množica barvnih lis, polj in črt sestavlja sliko in od daleč razberemo motiv. Podobe z železarniško motiviko so zaradi takšnega pristopa izredno zanimive. Intenzivni barvni toni so sintetično razdeljeni prek vse ploskve, nekateri svetlostni poudarki pa ustvarjajo vtis prostora, ki je determiniran še s črno-zlatim okvirom.

Pejsaž slika na klasičen način z intenzivnim upoštevanjem zračne perspektive. Mehke ploskve so ponekod dodatno definirane z ostrimi črtami. Zal pa vsi okviri niso bili zadostna dopolnitev oziroma zadovoljiv zaključek sicer solidnih slik.

Gledalci so (ne glede na to, ali so poznavalci slikarstva ali ne) na splošno zelo kritični, zlasti do slik, ki ne uspejo prepričati. Posebno so v dilemi mlajši obiskovalci razstav, na srečo pa dovolj korajžni, da svoja mnenja povedo.

Umetniško delo mora biti vsaj toliko vabljivo, da pritegne opazoval-

čvo pozornost in dela istega avtorja dovolj raznolika, da niso dolgočasna kljub kvaliteti. Manjši formati pa naj bodo tako opremljeni, da kljub majhnosti dajejo občutek končanosti. Veliki passe-partouti niso uspeli rešiti nedovršenosti in malosti slik **Martine Koritnik-Fajtove**. Razstavila je zgolj skice. Neprimerni okviri pa so skromnost dotolkli. Dva akvarela sta dokazovala slikarkino spretnost, vendar nista mogla rešiti celote. Prostor je grajen z zanimivimi svetlo-temnimi kontrasti in poudarjenimi odnosi med velikimi in majhnimi oblikami. Velika oljna skica se v glavnem ukvarja s konstatiranjem 3. dimenzije s pomočjo geometrijskih sredstev. Vse »slike« skupaj pa so dajale vtis, da se slikarka nikakor ni mogla odločiti, ali bi slikala v velikih zamahih ali v detajlih. Seveda je skica tudi lahko umetniško delo, le dovolj energije, sožitja likovnih prvin in še česa mora vsebovati — presenetiti pa mora zlasti neukega opazovalca.

Slikanje s slikarsko lopatico (špachtlom) je redkejše, daje pa čisto posebne učinke. **Jože Cimerman** je razstavil vrsto slik v tej tehniki.

Barve so nanesene pastozno, delo pa spodnja plast prodira skozi

goma prehajajo v siv passe-partout, ki se zaključuje s sivo srebrnim okvirom. Tehnika akvarela nasploh deluje ceneno in lahkotno, celo neprepričljivo, vendar Brezočnikove slike dokazujejo, da je možno s solidno ureditvijo slike ta vtis tehnike popraviti in ustvariti videz celostnega likovnega dela. Zlasti pa bi rad opozoril na zmotno mnenje, da je akvarel slikarska tehnika, ki dovoljuje izključno samo slikanje s čopičem. Akvarel nasprotno dovoljuje uporabo svinčnika, peresa, trstike, gosjega peresa, olja... saj tako postane bogatejši, dokazuje pa se tudi ustvarjalni pristop slikarja. Izbira tehnike zavisi od slikarja in namena njegovega slikanja, nikakor pa ne pomeni kalupa, ki bi se ga moral slepo držati. Končno je slikarska tehnika le eno od izraznih sredstev, ki naj slikarja ne bi oklepalo.

Z mrakobnimi barvami Brezočnik nakaže grobost življenja. Zlasti pa opozori na čudaka s čudno, a pošteno življenjsko filozofijo. Motivi — vrata s križi na podboju, Gašperjevi

ku. Posebno spretna je kompozicija, ki venomer izravnava večje barvne lise z množico manjših. Diagonalo umirja horizontala, oranžnost in zelenost mori modrina.

In ko tako poslušam ljudi na razstavi, me zaboli podcenjevanje, ki izvira iz nevednosti, samozavest, ki »bi tudi naredila takšno packarijo«. In zavem se zavoženosti in zavem se dolge poti. Škoda.

Na dveh slikah **Bojana Golije** svetloba presvetljuje jekleno konstrukcijo, gradi oblike v temi spodaj in se končno ustavi čisto pri tleh, kjer migotajo ljudje — izgubljene figure pod tovarniškimi monstrumi. In izginjajo v prahu. Mar so zgoraj nebesa?

Veduti vse preveč spominjata na Janeza Vidica in Božidarja Jakca. Značilen je prazen prvi plan z detajli, ki prihajajo izza roba risbe. In težak srednji plan.

Golijeva risba je vsekakor zelo dobra, a preveč klasična, da bi lahko bila inovativna. Spretno in preprosto se prepletajo debele (prašnate) in ostale tanke linije. Enostavna risba



Janez Knez, Stare Ravne

zgornjo, kar lahko štejejo za likovno kvaliteto, ki je dosegljiva le na ta način. Robovi potez ustvarjajo nekakšno risbo, ki gradi celotno kompozicijo. Posebno je zanimiva panorama Raven s tipičnim vzdušjem zaprašenosti in meglenosti industrijskega kraja. Slika, ki upodablja Staro ulico, pa bi bila kvalitetnejša z bolj dosledno uporabo perspektive. Cimerman uporablja predvsem tople barve, ki pa kljub manjšim kontrastom uspešno pričarajo vtis prostorsosti. To tehniko so radi uporabljali zlasti impresionisti, saj odboj svetlobe na debelih barvnih namazih daje posebne reflekske in učinke, ki pripomorejo h kvaliteti dela.

Janez Knez je spretno odslikal svoje »vitražne« akvarele. Barvni odnosi so intenzivni, velikokrat komplemenarni (rdeče-zeleno, modro-oranžno), kar je predvsem dober prostorski ključ. Praviloma se slikar izogiba barv iz narave, ampak se ukvarja

z golj z barvno kompozicijo. Barve so gradirane v pasovih in lisah, ki so ločeni z belimi linijami nebarvanega papirja. — Knez ima tipično »knezovski« akvarel, ki detajle vključuje le, kolikor je potrebno.

Mirjam Zupančič je razstavila nekaj akvarelov, ki pa nikakor niso uspeli očarati, še manj pa prepričati obiskovalcev.

Jamranje sicer optimistično razpoloženih mladostnikov je bilo tako zelo intenzivno, da je zajelo še druge in skupaj smo zatarnali nad malimi formati, skicami za mapo, okviri in ostalimi »skrivnostmi« slikarske kolonije Ravne '86.

Tokrat je razstavo reševal domačin (čeprav so bile slike malo nerodno obešene), tako da tudi pogovor: »Nemo propheta in patria« (nihče ni prerok v svoji domovini) vedno ne drži.

Benjamin Kumprej,
akad. slikar

PESMI NAŠIH DELAVCEV

Tišina

Lanena, mehka tišina.
Vanjo izginjajo koraki,
skrčeni, hromi.
Na robu prostranstva
ugaša zvezda.
Odpiram usta:
sanjski svet,
nedokončane poti.
Pesem v pajčevinasti
srajci.

Jaz in starost

Kot ognja
sva gorela
vse do svita.
In sijala — objeta.
Na rokah
in vratu
nekaj gub.
Beg ni možen.
So kraji,
kjer žalost
pušča sled.
So kraji
ljubezni.
Ne hitite!
Vsi bomo dospeli
tja, kjer luči
ugašajo.

Bela pot

Bela pot.
Beli, mehki prah.
Redi
in bele akacije.
Zlata pšenica.
Bela pot
vodi v svitanje
in v zrele vinograde,
do pesmi žanjic.
Bosonogo otroštvo
moje ...
Zarasla bela pot.

Kačar

Malecine solze

Pred hišo oreh stari,
dva-trije kamni so pod njim.
Kdo ve, kolikokrat
sedel sem tukaj z mamo.
Bilo je polno šal in smeha, toplih maminih besed.

Tistega dne pod oreh stari
prišli so mama,
oče, sestra, brat.
Prišli so tudi vsi sosedje.
Srečno pot! so vsi mi zaželeli.

Stiskali so mi roko
in me prisrčno objemali.
— Pa zbogom, bratec;
mi je sestra zašepetala.

Tam ob strani, na tistem hladnem kamnu,
sedela je mati stara.
In namesto nekdanjega smeha
sem na licu ozrl solzé.
Pazi nase! Piši nam, sinko!
so namesto matere njene solze povedale.

Moja senca

Moj edini prijatelj,
edini tovariš,
moja edina iskrena ljubezen.
Ti si vse to!
In še več od tega!
Moja senca.
Vse dneve sva skupaj:
v službi, v gostilni, na cesti, v kinu ...
Še spiva skupaj.
Moja senca.

Včasih se hitro in silno razraščaš ob meni.
Drugič si spet tako majhna,
in velika,
in majhna.
Del mene si.
Moja senca.

Tisti dan bo prišel,
ko bom šel v grob.
Ne bo mi hudo.
Tudi ti boš ob meni!
Moja senca, prijatelj moj!

Dorđe Radović

KULTURNA KRONIKA

Konec novembra in v začetku decembra '86 je v avli na upravi razstavil lesene plastike naš delavec Miro Šestir iz tozda Kalilnica.

5. decembra je bilo v ravenški občini 11. srečanje gledaliških skupin sozda Slovenske železarne. Na Ravnah je nastopilo amatersko gledališče Železar iz Štor — Celje z igro Iva Brešana Smrt predsednika hišnega sveta, v Kotljah pa KUD Bratstvo Ravne z isto igro v srbohrvaščini. V Črni je nastopilo gledališče Tone Čufar z Jesenic s komedijo Toneta Partljiča Tolmun in kamen.

12. decembra je imela v prevaljskem Družbenem domu koncert Dubravka Tomšič-Srebotnjak. Umetnica je navdušenemu občinstvu, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, predstavila dela Scarlattija, Beethovna in Chopina.

19. in 20. decembra je bila v občini Ravne druga lutkovna abonmajska predstava. Na Prevaljah in Ravnah se je predstavilo lutkovno gledališče Kosovirji iz Maribora z igrico O, morje.

Od 19. do 26. decembra sta v Likovnem salonu na Ravnah razstavljala svoja dela Andrej Grošel z Raven in Petar Đurđević iz Beograda.

22. decembra je bila v Družbenem domu na Prevaljah pokrajinska proslava JLA. Na njej je Pihalni orkester ravenških železarjev izvedel program, s katerim se je v okviru revije Revolucija in glasba novembra predstavil v Gorici in v Celju.

V tednu od 21. do 27. decembra, poimenovanem Veselo pričakovanje dedka Mraza, so bile v krajih občine lutkovne, gledališke in filmske predstave. Nastopali so: VVO Mežica s Trdoglavčkom, mladinska gledališka skupina Leše z Magnetno deklico in dramski krožek OŠ Črna s Čudežnim kamnom. Filmska predstava je bila Palčica.

23. in 24. decembra je šolarje v Črni, Mežici, na Prevaljah in Ravnah zabaval pantomimik Andres Valdes.

26. decembra je otroke umrlih delavcev Železarne Ravne v Titovem domu obiskal dedek Mraz.

27. decembra je bil v Družbenem domu na Prevaljah novoletni koncert prevaljskega pihalnega orkestra.

29. decembra je Železarna Ravne v Titovem domu pripravila novoletno obdaritev in kulturni program za svoje upokojece.

ZDRAVJE

MASAŽA V DOMU TELESNE KULTURE

Lansko jesen smo v ckviru Druženega standarda pričeli z novo dejavnostjo — z MASAŽO. Ljudje, ki hodijo v zdravilišča, poznajo suho (ročno) masažo in njen učinek na zdravje. Vedno več ljudi ima težave s hrbtenico, vedno več je tudi glavobolov, ki so posledica bolečin in otrdila v vratnem delu hrbtenice. Razen zdravlil, ki odpravljajo težave in lajšajo bolečine, je poleg drugih medicinskih metod zelo uspešna tudi masaža.

Kaj dosežemo z masažo

Predvsem izboljšamo prekrvavitve, zmehčamo zatrdle mišice, pospešimo limfni cirkulacijo. Masaža zelo ugodno učinkuje (posredno) na vegetativni živčni sistem, ki vpliva na ves organizem. S kombinacijo rekreacije in masaže uspešno odpravljamo celulitis, ki je predvsem estetska nadloga ženskega spola. Žal trditev, da z ma-

sažo lahko tudi shujšamo, drži le delno. Shujšal bo le maser, medtem ko se bo masiranec (pacient) znebil odvečnih kilogramov le z sočasnno dieto in rekreacijo.

Na Ravnah imamo idealne pogoje za rekreacijo. Po telesnih naporih (plavanje, smučarski tek, smučanje, odbojka itd.) je masaža kot pika na i. Ko je človek utrujen zaradi fizičnih naporov (tudi od dela, ne samo od športnega naprezanja) mu masaža zelo koristi in mu povrne novih moči. Ker pa vemo, da človeka ne utruja le fizično delo in športno-rekreativna dejavnost, ampak tudi psihični napor in stres, bi priporočal masažo tudi tistim, ki imajo omenjene težave. Prav psihična komponenta delovanja masaže je veliko vredna in trajna, a žal ji posvečamo premalo pozornosti. Predvsem pa bi masažo priporočal tistim, ki imajo težave s hrbtenico (križni del, vratni del).

Janko Ogris

IZ MEDICINE ZA VSAKOGAR

Nekaj nasvetov za ohranitev zdravja

1. Vsak dan se gibajte

Utrdite svoje telo s primernimi aktivnostmi, bodisi z gimnastiko, s tekom na mestu ali v naravi, s hojo po svežem zraku ali z vožnjo z biciklom, plavanjem itd. Trikrat tedensko se priporoča intenzivnejša aktivnost, takšna, da se telo dobro preznoji.

Srce in ožilje bo tako ostalo zdravo, mišice močne, sklepi pa gibčni.

2. Ne kadite

Ena pokajena (inhalirana) cigareta poveča potrebo srca po kisiku za eno tretjino. Od 150.000 umrlih za srčnim infarktom na

leto jih je več kot polovica na račun nikotina.

3. Jejite le takrat, kadar ste lačni

Izbirajte polnovredno hrano z dosti beljakovin, z zmerno količino ogljikovih hidratov in z malo maščob. V prehrani naj bo dosti mleka in mlečnih izdelkov ter veliko svežega sadja in zelenjave.

4. Užijte vsak dan dva litra tekočine v obliki zeliščnih čajev, mleka, sokov ali navadne vode. Takšna je namreč fiziološka potreba človeka.

5. Izogibajte se sladkorja in slaščic.

6. Bodite zmerni pri uporabi soli in ostrih začimb.

7. Lažje težave »zdravite« z naravnimi zdravilnimi sredstvi, ki jih lahko nabavite v lekarnah. Ne sezite takoj po kemičnih sredstvih.

8. Uredite si prebavo z živili, ki vsebujejo dosti celuloze in sadnih kislin.

Priporočamo: mleko, zlasti kislo, in jogurt, ovsene kosmiče, vodo in slatino, črn kruh, zeleno solato, špinato, kislo repo, korenje, peso, stročji fižol, pretlačene stročnice in vse vrste svežega sadja v večjih količinah.

Če izbrana hrana ne pomaga, izbirajte med odvajalnimi čaji.

Po močnejših odvajalnih (tablete, dražeje...) sezite šele po posvetu s svojim zdravnikom.

9. Ne pretiravajte z delom.

10. Poskrbite za zadostno in mirno spanje (udobna postelja v mirnem in zračnem prostoru, k počitku ležite vsaj eno uro po lažji večerji).

11. Preden skočite zjutraj iz postelje, se malo pretegnite, razgibajte roke in noge v sklepih, nekajkrat globoko vdihnite in izdihnite; šele nato vstanite (tudi telo rabi postopno ogrevanje!)

12. Vstajajte dovolj zgodaj, da lahko v miru zajtrkujete.

A. S.

VARNOST NA SMUČIŠČIH

Začela se je smučarska sezona 1986/87, zato je prav, da se seznanimo z nekaterimi osnovnimi pravilnega uporabljanja smučarskih naprav, varnega smučanja in obnašanja na smučiščih.

OPREMA ZA SMUČANJE

Za varno smučanje mora biti smučarjeva oprema brezhibna. Vezi morajo imeti zavoje, da se smučka ustavi, saj lahko v nasprotnem primeru hudo poškoduje druge smučarje. Če so vezi starejše izdelave in nimajo montiranih zavor, se morajo nanje pritrditi univerzalne zavoje, ki se montirajo točno po navodilih oziroma po šabloni, ki je zavoram priložena. Razni varnostni pasovi, ki se pripnejo okoli čevlja smučarja, niso priporočljivi, ker lahko pri padcu smučka udari smučarja, druga nevarnost pa je, da se smučar vreže na ostrih robnikih. Ni dovolj, da so zavoje nameščene, morajo tudi brezhibno delovati.

Smučar mora upoštevati podatke o težavnosti proge. Izbere naj progo, ki ustreza njegovi telesni pripravljenosti, kondiciji. Pred smuko so priporočljive različne telesne vaje, saj se s tem zmanjša nevarnost poškodb. Posebej pozorni moramo biti na otroke — smučarje, ki pač ne pazijo, kje smučajo, in se pogosto postavijo na sredo smučišča ali pa križajo poti ostalim smučarjem, kar pa je zaradi divje vožnje posameznikov še posebej nevarno. Nevarnost se še stopnjuje, kadar je slabo vreme, slaba vidljivost ali megla. Na začetni postaji vlečnice bodimo obzirni do drugih smučarjev, brez nepotrebnega pririvanja in nervoze, saj smo na smučanje odšli zaradi sprostitve in boljšega počutja. Ograja je namenjena zato, da se odvrne nevarnosti za poškodbe smučarjev in drugih oseb z deli vlečnic ter da se prepreči pririvanje smučarjev, zato jo moramo tudi upoštevati in namensko uporabljati. Na podporah oziroma stebrih so nameščena izključna stikala, ki omogočajo izklop v primeru padca na vlečni poti. Pred izstopno postajo se moramo pravočasno pripraviti za varno zapustitev vlečne poti oziroma izpustitev sidra. Pravi čas primemo smučarske palice v eno roko, da imamo drugo prosto in lahko z njo varno in ob pravem času izpustimo sidro.

Na osebnih smučarskih žičnicah je prepovedano prevažati sani in nepovezane kole, ki služijo za postavitve slalomске proge. Če se ti že prevažajo, morajo biti na obeh straneh močno povezani, ker sicer obstaja

nevarnost, da se posamezni koli zaradi ledenega filma na njihovi površini izmuznejo in poškodujejo smučarje.

Precej poškodb se pripeti zaradi vinjenosti. Alkohol ne sodi na smučišče. Prevoz vinjenih in neprištevnih oseb je po zakonu (Uradni list SFRJ, št. 2/85 in št. 29/86) prepovedan, zato je redarjem dolžnost, da vinjene osebe odstranijo s smučišča.

Uporabniki žičniške naprave se morajo ravnati po navodilih upravljalca, upoštevati opozorilne in druge naprave ter ravnati tako, da s svojim obnašanjem ne ogrožajo varnosti prevoza na njej.

Smučarji se morajo ravnati po določbah reda na smučišču in odredbah ter navodilih rediteljev. Dobro je, da vemo, katere pravice in dolžnosti ima reditelj na javnih smučiščih:

— preprečiti divjo, nekontrolirano in za druge udeležence nevarno vožnjo

— opozarjati smučarje, zlasti otroke, na težavnost proge in preprečevati vožnjo posameznikov, ki nimajo potrebne veščine za vožnjo na posamezni progi

— preprečevati vožnje smučarjem s pomanjkljivo in okvarjeno vozno opremo

— legitimirati in prijavljati kršilce reda na smučišču pristojnim organom

— urejati gibanje oseb ob vstopu na smučišče itd.

Da bo smučanje varno, je vsak posameznik dolžan:

— prilagoditi hitrost in način vožnje svojemu znanju, telesni pripravljenosti in vremenskim razmeram

— dati osebne podatke, na zahtevo reditelja pa tudi pokazati osebno izkaznico

— uporabljati za vzpenjanje peš le rob smučišča

— izbirati smer vožnje tako, da ne ogroža drugih smučarjev

— prehitovati v razdalji, ki pušča prehitovanemu smučarju dovolj prostora za manevriranje.

Poleg že naštetih prepovedi se smučar ne sme:

— smučati na smučišču v času zapore

— zadrževati na zoženih ali nepreglednih delih smučišča

— onesnaževati smučišča ali okolice itd.

Vse z zakonom določene dolžnosti smučarjev in prepovedi so tudi sankcionirane. Denarne kazni znašajo od 200 do 1000 din, kaznovani pa so tudi starši, posvojitelji ali skrbniki, če se zaradi opustitve nadzora mlado-



Razglednica

letnik sanki na smučarski progi ali kako drugače ovira smučarje.

Vodjo skupine, ki se ne ravna po določilih zakona, ki veljajo za smučarsko skupino, pa se kaznuje z denarno kaznijo od 300 do 2000 din.

Nekaj vrstic je treba nameniti tudi tatinam smučarske opreme, čeprav se je njihovo število po uspešno izvedeni akciji organov za notranje zadeve v zadnji smučarski sezoni zmanjšalo. Na večini smučišč so namreč na njihovo pobudo postavili

posebna ogradja, na katera je možno s ključavnico in verigo prikleniti smuč. Tako ravnanje zaradi drage smučarske opreme ni odveč, nabava ključavnic pa ni prevelik strošek. Zadošča že tudi ključavnica, ki jo uporabljamo za zaklepanje koles, ki so pozimi shranjeni v kletih. Zaradi kraja je priporočljivo tudi, da si pred pričetkom sezone izpišemo glavne podatke s svoje smučarske opreme. Vsaka prijava v kraju brez osnovnih podatkov je namreč premalo za iz-

sleditev ukradenih stvari. Priporočljivo je imeti naslednje podatke: znamko, tip, barvo, dolžino in tovarniško številko smuč, znamko in lastno oznako okovja, pa tudi posebne znake, po katerih bi svojo opremo prepoznali — ločili od druge.

Upamo, da bodo napotki smučarjem in upravljalcem smučišč v pomoč, vsem pa želimo varno, sproščeno in ugodno smuko.

Služba za VPD in VO
Ivan Vrhovnik

Gorice s 3 : 6. Jamšek je v tem srečanju dobil dve igri, Bezjak eno, medtem ko je ostal Sirovina praznih rok. Čeprav je tekmovalna komisija medrepubliške lige tudi registrirala neodigrano tekmo med Vitezmom in Fužinarjem v korist ekipe Viteza z 9 : 0, na kar so se Ravenčani pritožili na komisijo ligaškega odbora, pa ne gre prezreti, da namiznoteniški igralci Fužinarja vendarle še niso izgubili stika z vodilno trojko na prvenstveni lestvici. Razumljivo, za domoladanski del se bo treba veliko bolje pripraviti. To obljublja tudi trener Robert Jamšek.

KEGLJANJE

V decembru sta štartali republiški kegljaški ligi, v katerih nastopata tudi moška in ženska ekipa Fužinarja. Kegljavke, ki drugo leto zapored sodelujejo v tej konkurenci, so prvenstvo pričele zelo dobro. Doma so premagale Rudar iz Trbovelj in Tekstino iz Ajdovščine, v Mariboru pa se jim je proti Konstruktorju zmaga izmuznila iz rok. Priložnost sta zapravili zadnji dve kegljarki, predtem so Ravenčanke vseskozi vodile. Rezultati: Fužinar — Rudar 2392 : 2301, Konstruktor — Fužinar 2281 : 2260 in Fužinar — Tekstina 2379 : 2373. Najboljše: proti Rudarju Cigler 406 Harnold 405, v Mariboru Cigler 396 in Prinčič 391, doma proti Tekstini pa Prinčič 441 in Spanžev 414 podrtih kegljev.

Moška ekipa Fužinarja nastopa v letošnji sezoni prvič med najboljšimi v Sloveniji, toda slabša kakovost in neizkušenost igralcev so botrovali sila slabemu štartu. V uvodnih treh nastopih so fantje doživeli tako doma kot v gosteh visoke poraze. Rezultati: Fužinar — Radenska 4994 : 5191, Konstruktor — Fužinar 5102 : 4872 in Fužinar — Tekstina 4984 : 5234. Pri Ravenčanih so bili najboljši: proti Radenski Belaj 881, proti Konstruktorju Podojsteršek 839 in proti Tekstini Paradiž 878 podrtih kegljev.

Kegljavke Korotana s Prevalj so v 1. kolu druge republiške lige — vzhod presenetljivo gladko premagale Hmezd iz Zalca s 85 keglji razlike. Najboljša v domači vrsti je bila Majda Verboles s 427 keglji.

SMUČARSKI SKOKI

Mladi Fužinarjevi smučarji skakalci so se v decembru preselili s plastične na sneg. Ena prvih takšnih tekem je bila konec preteklega leta v Zahomcu v Avstriji, skakalci iz Raven pa so dosegli dokaj lepe uvrstitve. V kategoriji starejših cicibanov je zmagal Andrej Zagernik, Aljoša Krivograd pa je bil 2. Med mladjšimi pionirji je bil Jože Zagernik 5., med starejšimi pa Kristjan Švab 7.

SMUČARSKI TEKİ

Mladi obetavni smučarski tekačji iz Črne Nataše Lačen in Simona Srebot sta se v letošnji sezoni, kljub temu da sta še mladinki, prvič preizkusili tudi v tekmovalju za svetovni pokal. Ze uvrstitev v člansko reprezentanco Jugoslavije predstavlja za obe črnjanski športnici veliko priznanje in spodbudo za naprej. Uvrstitev v reprezentanco pa je bila pogojena z uspešnim nastopom na pregledni tekmi 6. decembra lani na Rogli. Tam je med članicami Lačnova zmagala, Srebotova pa je bila 6. Seveda na uvodnih tekmah svetovnega pokala nista dosegli kaj posebnega. Na prvi preizkušnji v Ramsauu v Avstriji je bila Lačnova 85., Srebotova pa 88., nekaj dni zatem je bila druga tekma v Italiji, kjer je bila Lačnova 85., Srebotova pa znova 88. med tekačicami iz 13 držav. Omem-

REKREACIJA IN ŠPORT

ZAKLJUČNA PRIREDITEV 1986 — PRIZNANJA ANIMATORJEM ŠPORTNE REKREACIJE

Delavci tozda Družbeni standard so 19. 12. 1986 ponovno organizirali v športni dvorani na Ravnah prireditve z rekreativno zabavnim programom. Namen prireditve je bil podeliti priznanja najboljšim tozdom in delovnim skupnostim ter najbolj prizadevnim animatorjem rekreacije. S posebnim programom, v katerem so sodelovali otroci iz VVZ Solzice, plesna skupina TVD Partizan pod vodstvom Maje Marín, ansambel Non-stop ter tekmovalni ekipi tozda SGV in Jeklovivarna, so železarjem in njihovim svojem predstavili uspešno delo na področju rekreacije in organiziranost te dejavnosti.

Preteklo leto je bilo eno najuspešnejših, saj se je v športno-rekreativsko dejavnost vključevalo kar 38 odstotkov vseh zaposlenih. Iz statističnih podatkov je razvidno, da se je v letu 1985 v razne oblike rekreacije vključevalo 6130 delavcev, lani pa že 6900 (nekateri v več panogah). Najbolj se je povečala udeležba v t. i. dnevni rekreaciji, torej redni vadbi po natančno izdelanem urniku za vse tozde. Možnosti je bilo na pretek, kajti kar petkrat na teden so imeli železarji organizirano rekreacijo v vseh telovadnicah, lahko so se brezplačno kopali v zimskem bazenu, se smučali na urejenih smučiščih tozda Družbeni standard, lahko so se preizkusili na urejenih tekaških progah, kegljali na 8-steznem kegljišču in še bi lahko naštevali. Vse leto so potekala razna tekmovanja, ki so bila razdeljena na tekmovanja po posameznih temeljnih organizacijah, na prvenstva železarne ter na tekmovanja z drugimi kolektivi. Naši delavci so tudi ljubitelji gora. Lani se jih je približno 700 udeležilo tradicionalnih železarskih pohodov, ki so jih organizirali v okviru sozda.

Nad vso to razvejeno rekreacijsko dejavnostjo bdijo poklicni rekreatorji, ki pa obsežnega dela gotovo ne bi zmogli brez pomoči prizadevnih športnih animatorjev po tozdi in delovnih skupnostih. Na zaključni prireditvi so podelili priznanja trem najboljšim tozdom Valjarni, Jeklarni in ETS, priznanja pa so dobili tudi animatorji: Tomo Šater, Valjarna, Boris Kotnik, Jeklarna, Adi Peter, ETS, Drago Koletnik, TSD, Ivan Kac, SGV, Blaž Mlakar, SID, Marjan Kolar, Ind. noži, Franjo Klarič, TRO, Silva Štehar, Računovodstvo, Mitja Homan, Jeklovivarna, Mojca Krajnc, KK in Feliks Rožič, Orodjarna.

Posebno priznanje za dolgoletno uspešno delo na področju rekreacije v železarni in za stalno sodelovanje v teku spominov in prijateljstva na vsakoletni prireditvi »Po poteh partizanske Ljubljane« (nastopil je na vseh

dosedanjih prireditvah) je prejel tudi Alojz Gologranc.

NAJBOLJŠI ŠPORTNIK ZA LETO 1986

V februarju bodo svečano razglasili najboljši športnike občine Ravne, ki jih je izbral strokovni svet za vrhunski šport, potrdilo pa predsedstvo ZTKO Ravne. Najboljši v letu 1986 so: plavalec Aleksander Ambrož, smučarka Katjuša Pušnik in namiznoteniška ekipa Fužinarja.

Aleksander Ambrož je športnik mednarodnega razreda in že vrsto let član državne reprezentance. Na lanskem balkanskem prvenstvu v Sofiji je osvojil 4. mesto na 100 in 200 m hrbtno. Obrnil je tudi vlogo vodilnega plavalca v Jugoslaviji v disciplinah 100 in 200 m hrbtno in 200 m mešano, kjer je osvojil naslove na zimskem in letnem državnem prvenstvu.

Katjuša Pušnik je članica najboljši jugoslovanske alpske selekcije. Njen največji uspeh v lanskem sezoni je 5. mesto v slalomu in 6. mesto v veleslalomu na svetovnem mladinskem prvenstvu. Na članskem državnem prvenstvu je osvojila 2. mesto v VSL in 3. mesto v slalomu ter kombinaciji. V konkurenci mlajših mladink je na državnem prvenstvu osvojila zlata odličja v vseh disciplinah.

Igralci namiznoteniškega kluba Fužinar so v sezoni 1985/86 dosegli svoj največji uspeh. Kot novinci so osvojili odlično tretje mesto v medrepubliški ligi — zahod. Uspeh je potrditev dobrega in predvsem strokovnega načrtnega dela v klubu, zanj pa so zaslužni igralci Darko Jamšek, Emil Sirovina, Samo Bezjak, Janko Kotnik in Iztok Janežič ter trener ekipe Robert Jamšek.

DRŽAVNA ODLIKOVANJA ZA SLUŽBNI ŠPORTNI DELAVCEM

Na svečani seji ZTKO Ravne decembra 1986 na Prevaljah je predsednik SO Ravne Maks Večko podelil državna odlikovanja enajstim športnim delavcem, ki so veliko prispevali k razvoju športne dejavnosti v ravnski občini. Priznanja so prejeli: red zaslug za narod s srebrno zvezdo Štefan Filipančič, Anton Goddec, Peter Ozmec, Stanko Rihter in Milan Curin, ki je prejel tudi zlato značko ZTKO Jugoslavije. Red dela s srebrnim vencem so prejeli: Jožica Filipančič, Janko Kotnik, Henrik Medvešek, Rado Pšeničnik in Jaka Valtl. Red republike z bronastim vencem je prejel Vlado Strahovnik.

Predsednikom strokovnih komisij in članom predsedstva ZTKO so podelili knjižne nagrade, in sicer: Ivanu Ažnohu, Francu Čuku, Andreju

Fajmutu, Alojzu Ošlaku, Francu Rizmalu, Tanji Skrinjar, Juretu Srniku in Adolfu Urnautu.

ODBOJKA

V decembru so odbojkarji Fužinarja končno dočakali svojo prvo zmago. Po razburljivem razpletu so doma premagali Pionirja iz Novega mesta, čeprav so gostje predtem gladko dobili prva dva niza. V preostalih treh srečanjih, ki so jih odigrali do 20. decembra, so morali Ravenčani prepustiti točke nasprotnikom. Rezultati: 7. kolo: Rudi Čajevac — Fužinar 3 : 0, 8. kolo: Jedinstvo/Interplet — Fužinar 3 : 0, Fužinar — Pionir 3 : 2 in Pakrac/Papuk — Fužinar 3 : 0. V zadnjih dveh kolih jesenskega dela prvenstva so odbojkarji Fužinarja odigrali še tekmi z Rijeko doma in z Zadrom v gosteh.

Fužinarjeve odbojkarice so se pod vodstvom trenerja Urnauta uvrstile na odlično 2. mesto v jesenskem delu prvenstva II. zvezne lige. Šestkrat so zmagale, trikrat pa bile porazene, od tega je najbolj boleč poraz doma z zadnjecuvršeno ekipo Dubrovnika. Pač slab dan, bi lahko rekli, zato pa so igralke pokazale svojo pravo formo v finišu prvenstva, ko so štirikrat zapored zmagale. Rezultati zadnjih treh kol: Jedinstvo/Elir — Fužinar 1 : 3, Fužinar — Koper/Cimos 3 : 0, Gradačac — Fužinar 2 : 3. Naslov jesenskih prvakinj so osvojile odbojkarice Železničarja iz Osijeka, ki bodo bržčas napredovale v I. zvezno ligo.

Druga ženska ekipa Fužinarja je po pričakovanju uvrščena po prvem delu prvenstva republiške lige na zadnje mesto, vsa srečanja so mlade odbojkarice izgubile z 0 : 3.

NAMIZNI TENIS

V tekmovalju medrepubliške lige igralci Fužinarja v jesenskem delu niso v celoti izpolnili pričakovanj. Čeprav je v začetku sicer kazalo na solidno uvrstitev, neke v sredino razpredelnice, pa sta dva malce nenadejana poraza v zadnjih dveh nastopih doma potisnila ekipo Fužinarja na 7. mesto po jesenskem delu tekmovalja. Proti odlični Industrogradnji iz Zagreba, ki poleg Maribora in Radnika kandidira za naslov prvaka, so Ravenčani doživeli pravo katastrofo. Izgubili so z 1 : 8, čeprav bi z malce sreče lahko iztržili znatno bolj ugoden izid, saj se je kar nekaj dvobojev končalo s tesnimi zmagami gostujočih igralcev. Presenetljivo, najboljši igralec Fužinarja Darko Jamšek v tem srečanju ni dobil niti enega dvoboja, edino zmago je za gostitelje priigral Bezjak.

Očitno pa so v zadnjem obdobju preteklega leta vse premalo vadili, dokaz za to so tudi slabše igre in poraz v tekmi z Radnikom iz Velike

be vreden je tek štafet 4 × 5 km, kjer se je pomerilo 19 štafet. Naša reprezentanca, v kateri sta tekli še Bertonec in Grašičeva ter seveda obe tekačici iz Črne, je z 10. mestom osvojila drugič v zgodovini ženskega tekaškega športa točke v svetovnem pokalu. Konec decembra je bilo FIS tekmovanje v Davosu. V teku na 5 km je nastopilo 40 tekmovalk, od naših je bila Kranjčanka Bertonec 20., Lačnova 31. in Srebotova 32.

Na Rožičevem memorialu v Ratečah so se od tekačev iz Črne v mladinski kategoriji uvrstili: Ana Slivnik na 4., Branko Slivnik na 6. in Janez Pumpas na 7. mesto.

Ivo Mlakar

ŠPORTNO REKREATIVNE DEJAVNOSTI V TOZDU ETS V LETU 1986

Naša športno rekreativna dejavnost je bila precej pestra. Priredili smo prvenstva za posameznike v naslednjih panogah: sankanje, 54 udeležencev, veslalom 59, smučarski tek 33, kegljanje 36, namizni tenis 15, plavanje 15, streljanje 29.

Število delavcev, ki so vsaj enkrat sodelovali, je 101 ali 42 % zaposlenih.

Ekipna prvenstva našega tozda so potekala v naslednjih panogah: sankanje 15 ekip, veslalom 14, smučarski tek 8, namizni tenis 5, kegljanje 11, odbojka 3, nogomet 3, plavanje 2, streljanje 8 ekip.

Sodelovalo je 69 ekip s skupnim številom udeležencev 207.

Ekipni vrstni red prvenstva tozda je:

1. el. del. valjarne 1100 točk, 2. el. del. kovačnice 950, 3. vodstvo + montaža 930, šibki tok 820, el. del. jeklarne 420, el. del. mehanične 280, el. del. jeklolivarne 260.

Pri posameznikih so bili po kategoriji najboljši:

Ženske: 1. Zdenka Štruc, 2. Zdenka Miklavc, 3. Manja Logar.

Moški nad 40 let: 1. Alfonz Polajner, 2. Alojz Mager, 3. Anton Bertalanec.

Moški od 30 do 40 let: 1. Hinko Polajner, 2. Adi Peter, 3. Hinko Filip.

Moški do 30 let: 1. Anton Krejan, 2. Vito Petrič, 3. Darko Srot.

Poleg športno rekreativne dejavnosti v tozdu smo se z ekipami in posamezniki udeležili tudi vseh prvenstev Železarne Ravne, občinskih prvenstev in prvenstev sozda. Organizirali smo dva rekreacijska večera in dva pohoda v planine, poleg tega so se naši delavci udeleževali vseh planinskih pohodov v okviru sozda in planinskih društev. Zunaj programa športno rekreativne dejavnosti smo imeli redno kegljanje na DTK, prijateljska srečanja med tozdi in med oddelki v našem tozdu ter s Koroškim košarkarskim klubom.

Z udeležbo smo lahko zadovoljni, želimo pa si, da bi letos pridobili še druge delavce in delavce, ki so do danes stali ob strani.

Rekreator
Adi Peter

ŠPORTNO REKREATIVNA DEJAVNOST TOZDA VALJARNA V LETU 1986

V Valjarni smo izdelali program športno rekreativnih dejavnosti za leto 1986. Za prehodni pokal smo tekmovali med oddelki v veslalomu, sankanju, šahu, namiznem tenisu, rekreacijskem in tekmovalnem plavanju, streljanju, trimskem pohodu, delovnih akcijah, obrambnem dnevu, pikadu in kegljanju (odbojka in nogomet še sledita).

V ta namen smo sestavili sistem tekmovanja z večjim poudarkom na množičnosti kot na tekmovalnem uspehu. Program bomo uresničili v celoti. Za to se moramo zahvaliti nekaterim športnim entuziastom, ki so veliko svojega časa žrtvovali za njegovo izvedbo. Vseh dejavnosti v tozdu je bilo 60 — vsak šesti dan v letu ena dejavnost. Skupno število udeležencev v teh akcijah je 1211, od tega 68 žensk.

V boju za prehodni pokal tozda sta decembra vodili srednja proga + priprava dela pred delavnico in težko progo + čistilnico, četrta pa je bila adjustaža. Za vsako zmago v posamezni panogi bo oddelek prejel prehodni pokal.

Udeležili smo se tudi vseh tekmovanj v okviru DO (118 udeležencev) in tistih, ki jih je razpisala ZTKO. Na teh je sodelovalo 114 naših delavcev.

Organizirana pa so bila tudi tekmovanja z drugimi klubi in DO v malem nogometu (turnir Metalne v Mariboru, dvoboj z gasilci iz Kotelj in TNT), smučarski tek (po poteh 14. divizije), maraton (Radenci), taborniški tek (Muta), atletika (partizanski marš), maratoni (Slovenj Gradec, Mislinja, Črna, Budimpešta), supermaraton (Čazma). V teh aktivnostih smo sodelovali z 91 udeleženci.

V I. 1986 smo se udeležili 104 športno rekreativnih akcij s 1534 tekmovalci ali vsak zaposleni skoraj štirikrat.

Tomo Šater

KARATE

23. 11. 1986 je bilo v Kranju republiško mladinsko prvenstvo (od

17 do 21 let). Pravico do nastopa so imeli prvi štirje z regijskega prvenstva.

Naša članica Klavdija Ošlovnik — rjavi pas, je v katah posamično zasedla odlično 3. mesto in si tako priborila pravico za nastop na državnem prvenstvu. Uspeh je še toliko večji, ker je bila vsa konkurenca starejša in veliko močnejša po izkušnjah.

Mladinsko prvenstvo SFRJ je bilo v Karlovcu 13. 12. 1986. Udeležilo se ga je preko 150 karateistov in karateistk iz vseh republik in pokrajin. Ošlovnikova je dosegla 17,3 točke, kar ni bilo dovolj za vidnejši uspeh. Tekmovanje je bilo na zelo kvalitetni ravni.

16. 12. 1986 je naš klub organiziral vpis v začetniški tečaj. Vpisalo se je 85 članov, od tega 22 deklet. Še vedno pa ima Karate klub Ravne prostorske težave. Zdaj je aktivnih preko 100 članov, ki pa nimajo primerne prostora za vadbo.

R. Breznik

ŠAH

Zadnjega hitropoteznega turnirja za Pokal Fužinar, ki je bil 22. decembra, se je udeležilo 17 šahistov. Zmagal je Marko Vrečič s 14 točkami, drugo mesto je zasedel Dušan Čede s 13 in tretje Danilo Peruš s 12 točkami. Sledita Marjan Uršič z 11 in Zdravko Burjak z 10 točkami.

S tem turnirjem je bilo zaključeno lansko hitropotezno prvenstvo ŠK Fužinar, ki ga je osvojil mojstrski kandidat Danilo Peruš, nadaljnji vrstni red pa bo objavljen v naslednji številki Informativnega Fužinarja.

M. V.

Kadrovska gibanja

od 21. 11. do 20. 12. 1986

20. 12. 1986 je bilo v železarni zaposlenih 6825 delavcev, kar je še za 10 manj v primerjavi s preteklim mesecem, in sicer predvsem zaradi odhodov delavcev v JLA.

DELOVNO RAZMERJE SO SKLENILI

JEKLARNA — Korasa Rado, meh. kmet. strojev, Popovič Roman, ključavničar, Erjavc Stefan, pek, Fajfar Ivan, Krajnc Martin, NK delavca — vsi iz druge DO; Stubičar Jakob, NK delavec — mirovanje pravic; Peter Zvonko, NK delavec — iz Monterja.

JEKLIVARNA — Jakičič Ivan, strojni tehnik — iz druge DO; Rotovnik Branko, kalupar, Stalekar Milan, strugar — iz JLA; Grenko Sonja, planerka — iz RPT.

ORODJARNA — Kontrec Janez, frezalec — iz JLA.

STROJI IN DELI — Močilnik Silvo, strugar — iz JLA.

PNEVMATičNI STROJI — Mlinšek Milan, Pečnik Miran, strugarja — oba iz JLA.

ETS — Hercog Bojan, elektrotehnik — iz Jeklarne.

SGV — Kotnik Marijan, zidar — iz druge DO; Tretjak Marko, ključavničar — iz JLA; Pečnik Primož, ključavničar — iz Jeklolivarne; Škafar Jože, ključavničar — iz Energije.

TRANSPORT — Podstenšek Janjo, NK delavec — iz druge DO; Ne-

šić Veroljub, voznik viličarja — iz KSZ.

TRO — Merkač Stanko, rezkalec — iz JLA.

PII — Kolar Rok, dipl. inž. strojništva — iz JLA.

RPT — Dravec Marija, tehnična risarka — pripravnica, Kseneman Greta, gimnazijska maturantka — iz KSZ.

KONTROLA KAKOVOSTI — Haber Goran, gimnazijski maturant — prva zaposlitev; Čebulj Mirjana, KV laborantka — pripravnica — iz KSZ.

DRUŽBENI STANDARD — Kavtičnik Marija, NK delavka — iz druge DO; Gornik Miroslav, ključavničar — iz SGV; Pešl Boris, elektromehaničar — iz Valjarne.

KSZ — Kaker Branko, fazni kontrolor — predsednik konf. sindikata železarne.

TSK — Vrhovnik Boris, strojni tehnik, Hrastnik Alojz, osemletka — prva zaposlitev.

MONTER — Vinšek Rolando, strojni tehnik — pripravnik.

DELOVNO RAZMERJE JE PRENEHALO

JEKLARNA — Štefančič Peter, talilec — v JLA; Fajfar Ivan, pripravljalec za litje — v času poskusne dobe; Hercog Bojan, elektrotehnik — premeščen v ETS; Ivankovič Ante, žerjavovodja — samovoljno.

JEKLIVARNA — Trojnar Tezija, brusilka, Merzdovnik Slavko, livar-izpraznjevalec — oba invalidsko upokojena; Topalović Marko, izsekovalnik, Pogorevc Branko, modelni mizar — v JLA; Pečnik Primož, monter — premeščen v SGV.

VALJARNA — Bilic Šefkija, transportni delavec — v JLA; Hadžić Meh, žerjavovodja — mirovanje pravic; Pešl Boris, elektromehaničar — v Družbeni standard.

KOVAČNICA — Lukman Branko, čistilec polizdelkov — v času poskusne dobe; Todorović Vinko, čistilec polizdelkov, Tretjak Zdravko, voznik manipulatorja — v JLA.

JEKLOVLEK — Podojsteršek Oto, ravnalec — invalidsko upokojen; Bago Dragan, brusilec — v JLA.

KALILNICA — Polajner Gorazd, metalurški tehnik — v JLA.

PNEVMATičNI STROJI — Aldžić Izet, strugar, Kaker Albin, vrtnalec — v JLA.

INDUSTRIJSKI NOŽI — Kaker Branko, fazni kontrolor — premeščen v KSZ.

ENERGIJA — Škafar Jože, ključavničar — premeščen v SGV.

SGV — Berložnik Franc, orodni kovač — invalidsko upokojen; Gornik Miroslav, ključavničar — premeščen v Družbeni standard.

TRO — Potočnik Edvard, rezkalec — umrl.

PII — Tratnik Edvard, vodja skupine za rekonstrukcije — invalidsko upokojen.

RPT — Peršak Franc, žagar — invalidsko upokojen; Gostenčnik Darja, čistilka — potek delovnega razmerja za določen čas; Brložnik Janez, inž. str., samostojni konstruktor, Strmčnik Dušan, dipl. inž. str., pripravnik — v JLA; Grenko Sonja, planerka — premeščena v Jeklolivarno.

KOMERCIALA — Marin Alojz, pomožni delavec — umrl; Hribnik Stefan, pomožni delavec — v JLA.

KONTROLA KAKOVOSTI — Šipek Dušan, analitik — dana odpoved.

DRUŽBENI STANDARD — Breznik Bruno, garderobier — invalidsko upokojen; Čevnik Vinko, natak, Navodnik Marija, blagajničarka — sporazumno; Pšeničnik Franca-Zora, ekonom-skladiščnik — potek delovnega razmerja za določen čas.

KSZ — Miklavc Franc, strokovni delavec DPO — sporazumno; Nešić Veroljub, vratar — premeščen v Transport; Kseneman Greta, čistilka — premeščena v RPT; Čebulj Mirjana, čistilka — premeščena v KK.

TSK — Sterkuš Dragoslav, Rotovnik Robert, monterja — v JLA.

MONTER — Duler Matjaž, varilni tehnolog, Copot Jelka, strugarja, Mori Andrej, rezkalec — vsi sporazumno.

ŠE JUBILANTI DELA 1986

TOZD ARMATURE

2 z 10-letno delovno dobo

1 z 20-letno delovno dobo

30-LETNA JUBILANTA

Stanko Ovčar, tozd Industrijski noži

Ivan Kotnik, tozd Pnevmatični stroji

Kadrovska služba

ALOJZ MARIN

Potrlih src se poslavljamo od našega dragega sodelavca Alojza Marina.

Ne moremo dojeti, da je bila tvoja življenjska pot tako kratka, saj si dopolnil šele 43 let. Rodil si se v Sentanelu kot najmlajši sin v številni družini, v kateri je bilo rojenih enajst otrok. Rasel si v težkih razmerah in še zelo mlad si si moral poiskati delo in zaslužek. Šel si po očetovih stopinjah in nadaljeval delo tam, kjer ga je oče končal. Tudi ti si postal poštar. Dobro si opravljal svoje delo, bil si priljubljen pri ljudeh in povsod, kamor si prišel pošto, so te imeli radi. Ustvaril si si družino, s katero si srečno živel vse do svoje prerane smrti.



Nad dvajset let si opravljal delo poštarja, nato pa si si zaželel dela še kje drugje. Letos aprila si bil sprejet na delo v Železarno Ravne kot embaler industrijskih nožev v špediciji. V delo v železarni si se zelo dobro vključil, bil si tih, priden in skromen delavec in takega smo te sprejeli medse z vsem zadovoljstvom. Ko pa si sam bil najbolj zadovoljen s primerno zaposlitvijo, je prišla bolezen, ki te je oddaljila od dela. Ni ti bilo dano, da bi nadaljeval svojo življenjsko pot, bolezen je bila močnejša.

Dragi Alojz, čeprav si bil le kratek čas med nami, se ti zahvaljujemo za tvoj prispevek in spomin nate bo ostal trajen.

V imenu sodelavcev in DPO tozda Komerciala izrekam družini in svojcem iskreno sožalje.

EDVARD POTOČNIK

Dragi Edi!

Žalostni in potrti stojimo pred krsto in znova ugotavljamo, kako kruta je resnica. Ugasnilo je mlado življenje in nas navdalo z žalostjo. Bil si eden tistih, ki jim usoda že od rojstva ni bila naklonjena. Rodil si se leta 1951 v Javorju pri Lukežu v številni kmečki družini. Težko življenje si preživel, še posebej, ko ste otroci ostali sami z materjo.

Osnovno šolo si obiskoval v domačem Javorju, kasneje pa te je življenje zaneslo na Prevalje, kjer si se leta 1968 zaposlil kot pilar v takratni pilarni. Vse do danes si ostal zvest svojemu kolektivu in kmalu bi praznoval že drugi jubilej v Železarni Ravne. Leta 1981 si se priučil za rezkalca v oddelku krožnih žag in tam ostal do svojega zadnjega delovnega dne.

ZAHVALE

Ob izgubi našega dragega

Janeza Gradišnika

se iskreno zahvaljujemo prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala sekretariatu LO pri TO občine Ravne na Koroškem za organizacijo pogreba in darovano cvetje. Posebna hvala tov. Moličniku in tov. Lesjaku ter obema govornikoma. Hvala tudi Pihalnemu orkestru ravnskih železarjev in pevskega zboru za žalostinke.

Sestri z družinama

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice in prababice

Katarine Krevzelj, p. d. Komajšter

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti in darovali cvetje. Zahvaljujemo se KZ Trata Prevalje, sodelavcem Jekloli-varne, žarilnice, Železarne Ravne, hvala tudi sindikatu in sodelavcem Petrola Ravne za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Hvala sosedoma Predanu in Peršetu, ki sta nam pomagala in sočustvovala v najtežjih dneh njene bolezni. Iskrena hvala gospodu kaplanu za opravljeni obred in govorniku ZB, predsedniku Cimermanu.

Zalujoči: sinovi Franci, Nanti, Pepi in hčerka Fanika z družinami

Ko stojimo pred tvojo krsto, se šele zavemo, da smo te pravzaprav premalo poznali. Opazen si bil le na svojem delovnem mestu, kjer si tiho, skrbno, vestno in natančno opravljal svoje delo.



Ne moremo pa si odpustiti, da nismo bili toliko radovedni, da bi zvedeli, kaj se dogaja v tvoji notranjosti. Vse težave in probleme si skrival globoko v sebi in nas z njimi nisi obremenjeval. Niti slutili nismo, da nosiš v sebi trpljenje, ki mu sam ne boš kos, zato nas je toliko močnejše presenetila in prizadela vest, da te ne bo več med nas.

Edi, pogrešali te bomo tvoji sodelavci, pogrešala te bo tvoja tovarna, samo kamen tvojega truda bo ostal vzidan v njene zidove.

Ko se v imenu vseh delavcev TRO poslavljamo od tebe, se ti za vse, kar si v dolgih delovnih letih dal za nas, iskreno zahvaljujemo.

Hvala in naj ti bo lahka koroška zemlja!

Materi, sestram in bratu ter drugim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

Ob boleči izgubi dobrega moža, očeta in dedija

Ivana Ivartnika z Leš

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremlili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in izrekli sožalje. Hvala Pihalnemu orkestru ravnskih železarjev in pevskega zboru DU Prevalje za žalostinke, vsem govornikom za lepe poslovilne besede in g. kaplanu za opravljeni obred.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi dragega sina, brata in strica

Edija Potočnika

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in denarno pomagali. Hvala sodelavcem TRO in njegovemu govorniku za poslovilne besede, pihalnemu orkestru s Prevalj, pevcem pod vodstvom tov. Štreklja ter g. župniku za opravljeni obred. Hvala tudi vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za tolažilne besede in izrečeno sožalje.

Zalujoči: mama, brata, sestri z družinami in drugo sorodstvo

Ob izgubi našega dragega moža, očeta in deda

Leopolda Batiča

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mu kakorkoli pomagali ob njegovi težki bolezni. Posebno se zahvaljujem družini Borovnik za pomoč, ki so nam jo nudili, sostanovalcem za venec in govorniku za besede ob slovesu na Barbari.

Zalujoča žena Magdalena, sin Polde in hči Lenka z družinama, Dragica in drugo sorodstvo

Ob mnogo prezgodnji smrti moža, očeta, brata in strica

Alojza Marina

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali, nas bodrili ter z nami sočustvovali, posebej še Pihalnemu orkestru Železarne Ravne, obema govornikoma ter sodelavcem. Hvala vsem za cvetje ter vence, kakor tudi tistim, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Ob mnogo prezgodnji izgubi dragega brata, strica in očeta

Alojza Hudrapa

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo vsem govornikom, pevcem, Pihalnemu orkestru ravnskih železarjev, g. župniku za opravljeni obred, Gasilskemu društvu Črneče in tov. Zormanu in Rozmanu.

Vsi njegovi

Ob bridki izgubi dragega

Petra Tomazina-Skale

se ob slovesu na njegovi zadnji poti iskreno zahvaljujem vsem krajanom, družbenopolitičnim organizacijam doma in onstran meje, soborcem, njegovim osebnim prijateljem, govornikom, godbenikom in pevcem ter Osnovni šoli Prevalje. Še posebej se zahvaljujem ZZB NOV Prevalje za vso izkazano čast in pomoč.

Sin Milan z ženo Frideriko

Peter Konečnik, p. d. Krajger na Stražišču

se najlepše zahvaljuje vsem organizacijam in posameznikom, ki so mu v nesreči — zgorelo mu je gospodarsko poslopje — kakorkoli pomagali. Tudi v prihodnje mu bo vsaka pomoč dobrodošla.

Izdaja delavski svet Železarne Ravne kot mesečnik v nakladi 6500 izvodov. Ureja uredniški odbor: Jože Gruđen, Ivica Klančnik, Marjan Kolar, Franjo Miklave, Vladimir Novinšek.

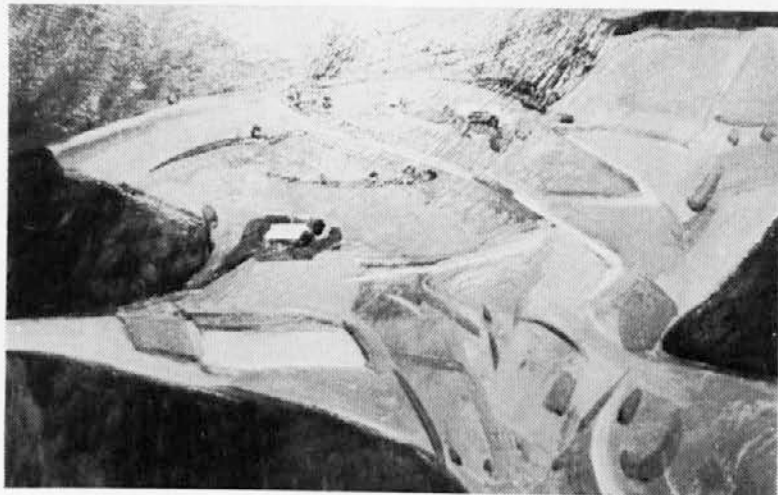
Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek.

Tel.: 861 131, int. 304 in 753.

Tiska: CGP Večer, Maribor.

Glasilo je po 7. točki 1. odst. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni list SFRJ, št. 33/72 in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka).

Fotografije za to številko so prispevali: H. Merkač, oddelek za informiranje in kadrovska služba.



Leopold Hočevar, Koroški motiv

Marjan Kolar

Delavčev koledar za suho leto

JANUARJA delavec pogledaš nazaj in naprej. Pripravljaš se-tev števil. Prebiraš jih v vreče kolon po sorti in teži; temu pišači praviš plan, a ti vidiš drugače: koliko železa za polne staje strojev iz meseca v mesec, koliko za steljo? Kot letala visoko bučijo čez te vprašanja, kdo v državi, kdo zunaj hoče tvoje izdelke. Bliže tlo se sučeš s skrbmi za kakovost in roke. Če zmanjka elektrike, če ne bo surovin? Tuhtaš in delaš še za lanske zamude. Samo da ne crkne stroj, se peklis, da komaj veš za sneg in svoje otroke na njem.

FEBRUAR da na sredi pust in na koncu bilanco. V kotih kaki plohi devičkam, skrivaj vino po koncu izmene; smirkast smeh na račun samcev. A v resnici že žo kolone števil. Rdeče so ko žerjavica: ženi stroj in sebe ko nor, pa komaj gasiš. Iz garanja tod in tam zavre jeza, zato da bilanca smeh in kletvine: »Imaš grupo kot jaz, boš tudi delal kot jaz!« Naj dobi več tisti, ki dela še za lenuha!

Ko kmet brana travnike, ti šteješ pičlo letino pa mozgaš nove roke in plane.

MARCA nagelj za ženo, žvečenje treh sporazumov in teze teze, zraven že prvi kvartal; tvoji letni časi so sploh sami kvartali. Misli v cifrah, segaj pa širše od fabriških oken in plotov. Opeke papirja padajo z občine: misli na bolne, na šolarje (tvoji so zraven), na neko umetnost in znanost, misli na jame v asfaltu, na luknjaste strehe; kakor da so vse ulice tvoje, vsi stari in mladi pa žlahta. Le kako boš prodal svoje

delo, da bo denarja zate in za vse okrog tebe? Ta krog pa ni onkraj prvega plotu ne onstran drugega; je cela država.

APRILA se šihti pobotajo s soncem. Zdaj že jutro nosiš v tovarno, le včasih končuješ nadure v temi. Kadar pa seješ z možmi, komaj kdo gleda na uro. Krpaš dodatke k starim pravilnikom in se loviš v osnutkih novih. Komajda slutiš setev jarine po njivah, sajenje krompirja, živino prvič na prostem.

Zunaj ni komu mar, če obstane pol strojev, ker ni naročil. Spet sedete skupaj in grebete hude besede. Mirujoč stroj je pohaba. Njegov gospodar nemo pometa halo: mu bo kdo dal pravega dela?

MAJ okinča svetle in grenke spomine. Je gorko od napora, skrbi ali od toplega sonca? Številke je ko mravelj na štorih papirja. Pleskar bi komaj premazal vse rdeče med njimi. Združevanja, reševanja, dopolnjevanja, loviš vedno daljše, bolj tuje besede za rep, da kopni pamet. Najraje bi zginil k preprostemu kmetu sejat proso in lucerno, k semenastim rokam in zemlji.

JUNI prinese spet delo in mladim zadiši morje. Ti molčiš, da letos ne bo Jadrana. Regres bo za fantove šole. Kot mlačno pivo bo leno poletje doma; poti v smolnat gozd, enkrat morda dihanje gore. A bodo še boljši dopusti.

JULIJ ni dober ne slab; dva sporazuma za kreg med tozdi. Kako deliti s tistim, ki ti popravlja stroje? Po poljih žanjejo, v



Idila

hali pet strojev brez naročil. Dedcem prisilni dopust.

To je kot ujma za kmeta, ko en oblak stolče večmesečni trud. Iz hale se ne vidi vreme na tržiščih. Več ko je besed na papirju, teže razbereš napoved. Škarje imajo dva kraka: kriza in recesija; pač stisni pas.

Molčeča stružnica je podobna mrliču. Globoko zareže misel: imaš rad svoj stroj? Saj ne, da bi kdo rinil vate, sam vrtaš. Kmet ima rad živino in zemljo, dokler ga redi. Če delo samo izčrpa, zamrziš ničevno spretnost lastnih rok in izdelke. Nikomur ni mar, da se sveti v prepolnem skladišču.

AVGUST da oddih, novih moči ne. Le spanje potegneš v dan, z dedci malo popiješ, polagaš omotico spat, brez misli zdrsiš prek dnevnih novic; že vesel, če niso preslabe. Teden, dva vse enako, nato spet v stari tir šihtov.

Nekde pisari dolge razglase; z okrožnicami in akti so tvoja malica. »Delaj bolje«, bereš, »dvigaj produktivnost«, melješ trde besede, kot bi grizel koruzo.

Daleč nekje tačas orjejo strnišča in kopljejo prvi krompir.

SEPTEMBRA spet šolski živžav; blizu sta ozimnica in premog. Dan se krajša in zmrazal da prekmalu tričetrtletno bilanco. Žuželčje neutrudno se kotijo številke, iz bub lezejo besede: rebalans, prvi osnutki novih planov. Kakor da so slednje leto meseci krajši, vsak bolj polepljen s papirji kot prejšnji. Papir na papir, da se ne vidi obiranje sadja, ne pridiši mladi mošt v hale med stroje.

OKTOBRA so zbori sindikata tvoja prošenja, seje in konference lepe nedelje. Vsa gospodinjstva tozdov, tovarne in kraja trpaj v možgane in tuhtaj, kako naj zraste tu vrtec, tam šola in nekaj stanovanj. Misli na one, ki imajo tanjše kuverte kot ti pa lačne kljune doma. Spomni se invalidov, ki si jutri lahko med njimi; stroj mimogrede zgrabi v živo.

NOVEMBRA pobere rak sosed da iz hale. Treh sirot se oveš in

vdove. Sveča zabrli na stroju, še mlad pob se smeje s sive fotografije. Nekdo zbira za venec, drugi slini pogrebni govor. Misliš, kako vse poznaš, pa vidiš, da le po li-cih.

Saj le od šestih do dveh združuješ z dedci in nekaj babnicami roke, šale in molk; kdaj od dveh do desetih zvečer. Prej in potem ste vsak zase.

Od vratu do pet si enak vsem v modrem pajacu. Ti — to so roke, oči pod čelado in ono znotraj. Govoriš komu delegatske besede, drugi tebi ali ne. Od stroja do stroja pride čenčanje. Kaj zares veš o kom in drugi o tebi?

V žep sežeš za tistega, ki gre jutri v pokoj; ves mehak in cmerast boža svoj stroj. Kaj bi mu rekel? Greš čez leta za njim, namesto vaju pridejo mladi. Dober stroj in dober delavec malokdaj stojita.

DECEMBRA je menda res že spet zima. Smrekove vejice za spomin na praznik države. Živčen direktorski glas hoče plan plan. Kdo pameten ne bi rad plana do konca leta in debelejšje kuverte? A stroja ne preženeš kot konja in vola. Hitrost da izmete in plana ni več.

Pa to so že zimske misli. Saj delate v redu ti, skupina in hala. Da le toka ne zmanjka in vse ne obstane neumno na pol poti.

Buljiš v papirje: skupne potrebe — nadaljnji razvoj. In kane: skoraj bo mimo mandat. Potlej bo sosed žvečil nove številke v starih kolonah, osnutke, predloge, smernice in načrte načrtov.

Privrti se konecletni sprejem upokojeencev pa otrok umrlih sodelavcev. Rdečeličen mladič prinese drevesček na šiht; leto več je pri kraju.

Potem spet naprej in naprej od leta do leta, slabše in boljše. Kmet daleč na polju razvaža kompost. Ti pa spet obrazložitev, ugotovitve, stališča in sklepe, modre, manj modre, komaj to vesta ti in tisti, ki jih pošilja. Leto razsodi o tem, kakor je zmeraj doslej. Leto in leta.

Roke si stisnete: zdravja! Dru-go bo že kako.



Bela ulica